

Fotonisch Reservoir Computing met een netwerk van gekoppelde optische halfgeleiderversterkers

Kristof Vandoorne

promotoren: Peter Bienstman en Joni Dambre

Auditorium E, Plateau, Gent
28-09-2011

(a) William Turner

(b) John Constable

(c) Monet

(d) Cezanne

(a) William Turner: The Grand Canal, Venice

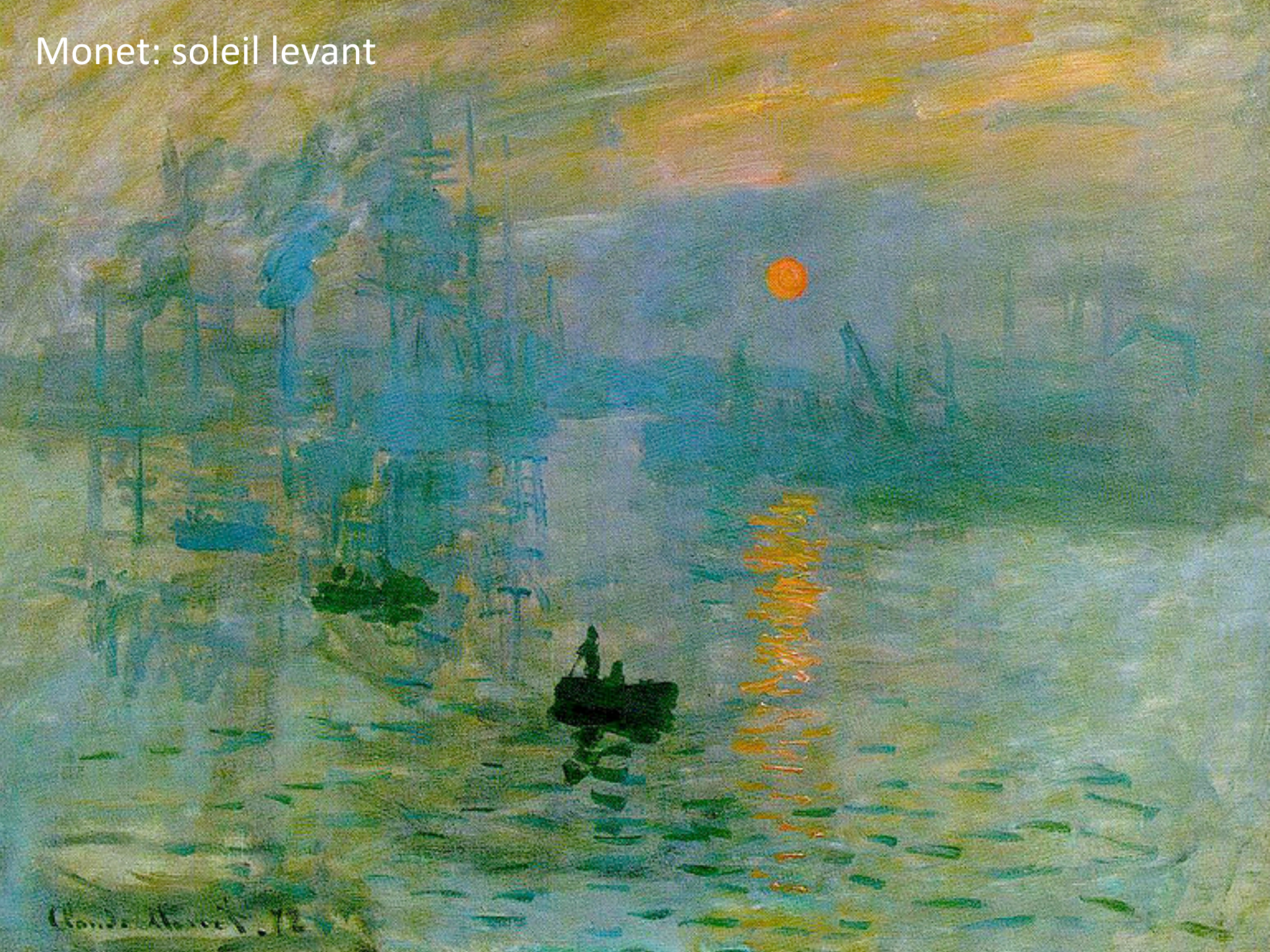

William Turner:
berth to be broken up

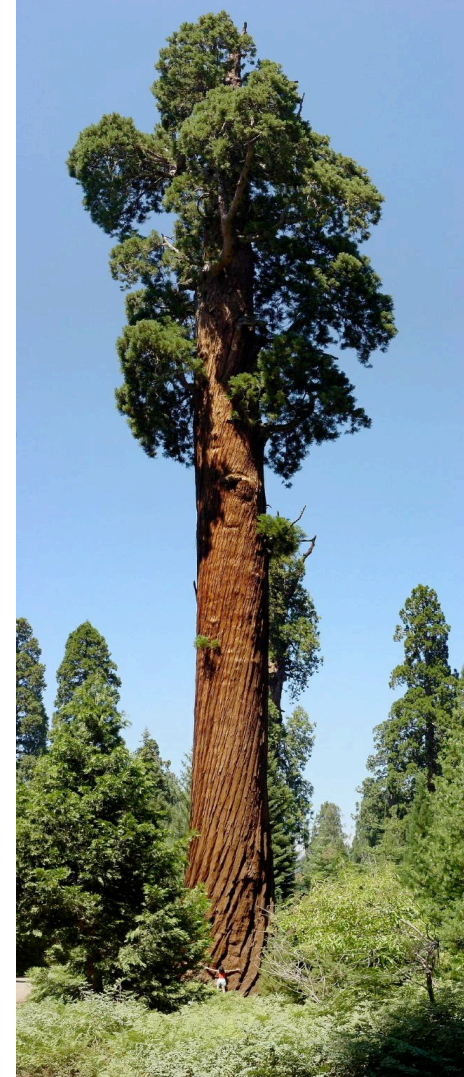
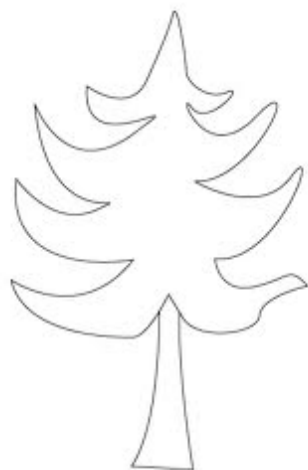
The Fighting "Temeraire" tugged to her last

Monet: soleil levant

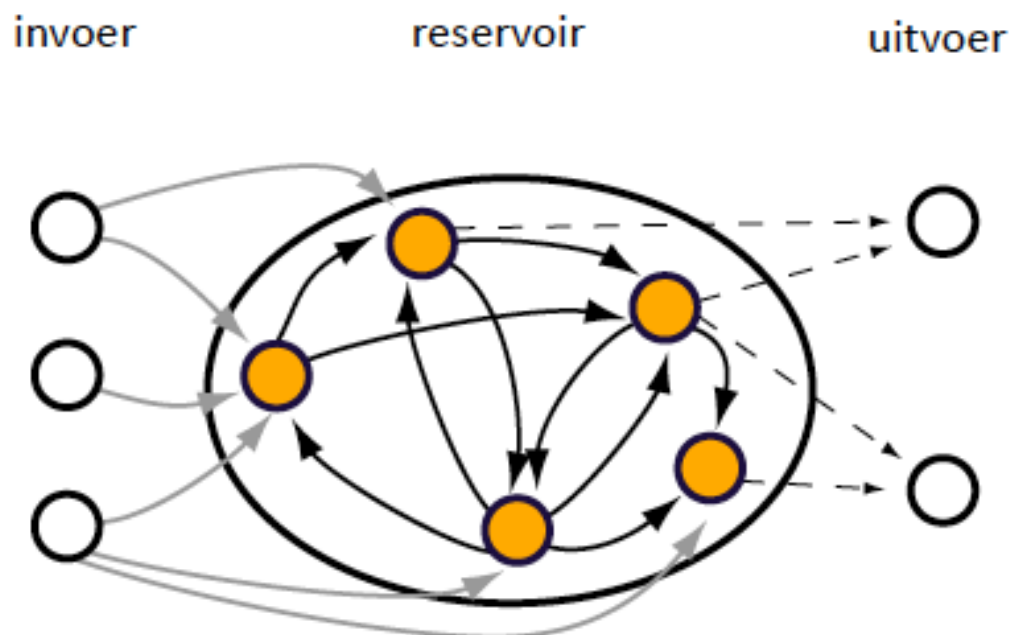

Mensen leren uit voorbeelden en veralgemenen

Het is niet makkelijk om voor dat type probleem 'exacte' oplossingen te vinden

Reservoir computing is a method, inspired by how the brain works, to solve various classification and recognition problems.

Is een reservoir dat met licht werkt interessant?

Is het magie?

reservoir computing

optische halfgeleiderversterkers

spraakherkenning met licht en reservoir computing

Computers zijn heel goede rekenmachines

100110000101010001...

en werken met duidelijke methodes die stap voor stap bepaald zijn (algoritmes)

begin

doe iets tot een bepaalde voorwaarde vervuld is
definieer 'iets'

einde

doe stap 1

doe stap 2

doe stap 3

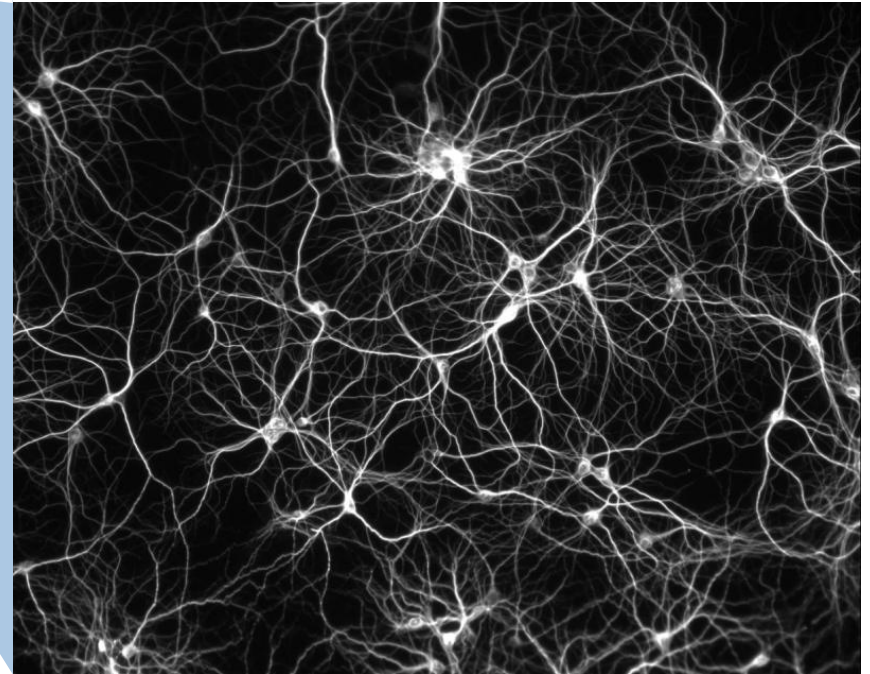
...

einde

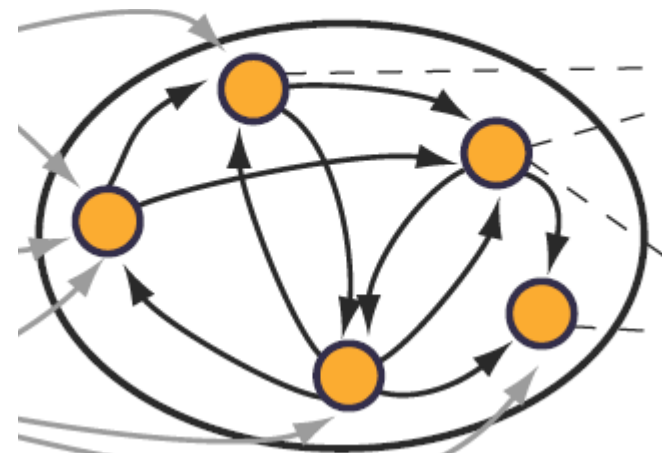
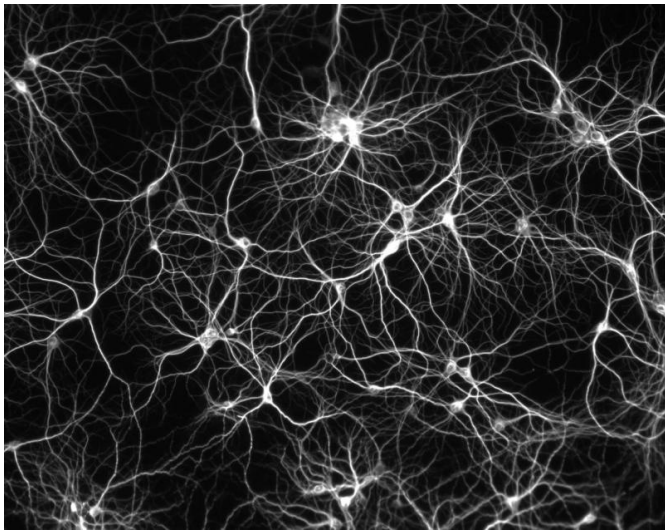
Mensen leren uit fouten via straf of beloning en uit voorbeelden

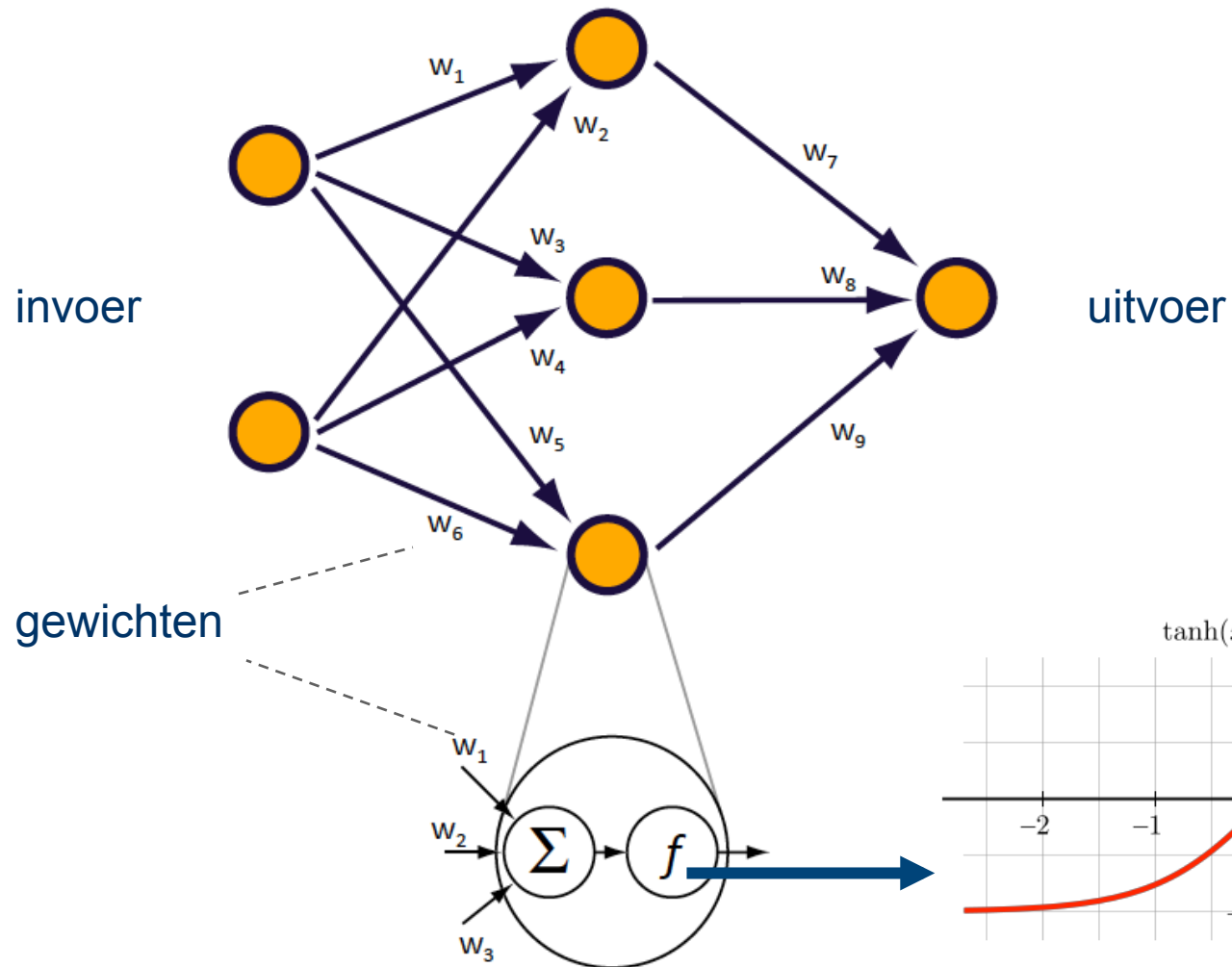
Mensen kunnen dingen leren omdat ze een brein hebben

Een neurale netwerk probeert de essentie van neuronen te vatten in een model

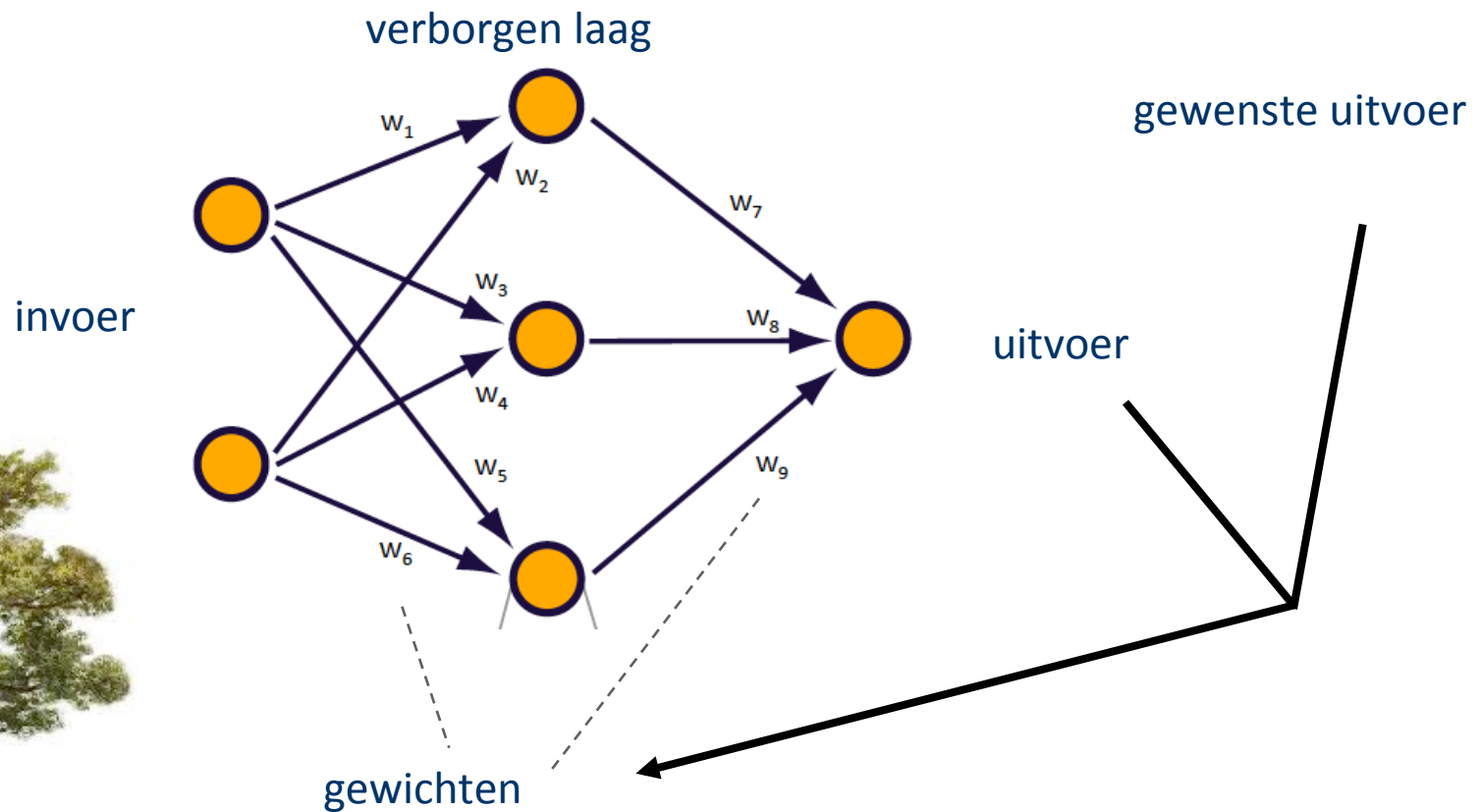

vaak worden dergelijk netwerken vereenvoudigd door geen terugkoppeling te gebruiken

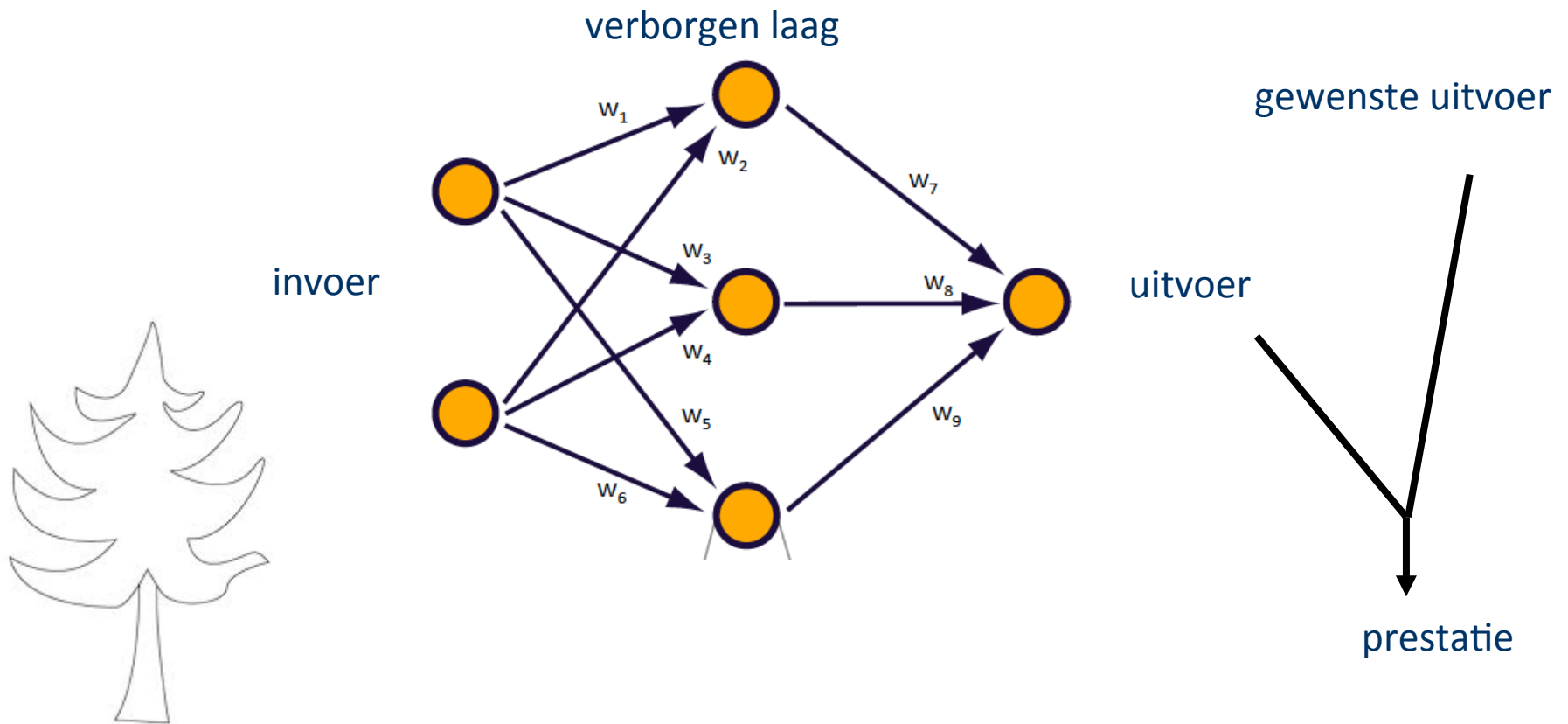

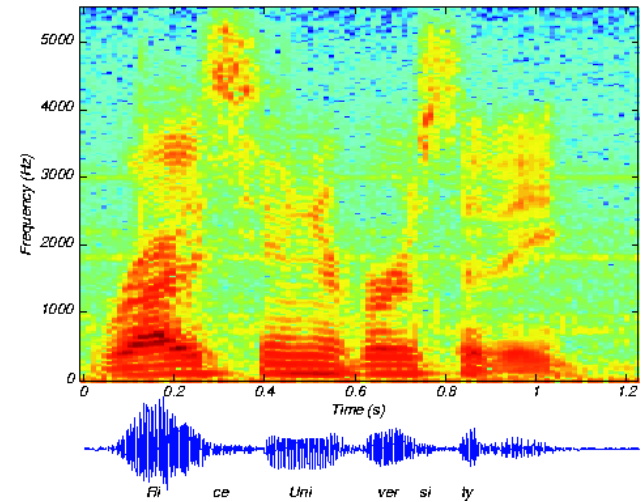
Het 'leren' van het netwerk gebeurt door het aanpassen van de gewichten van de verbindingen

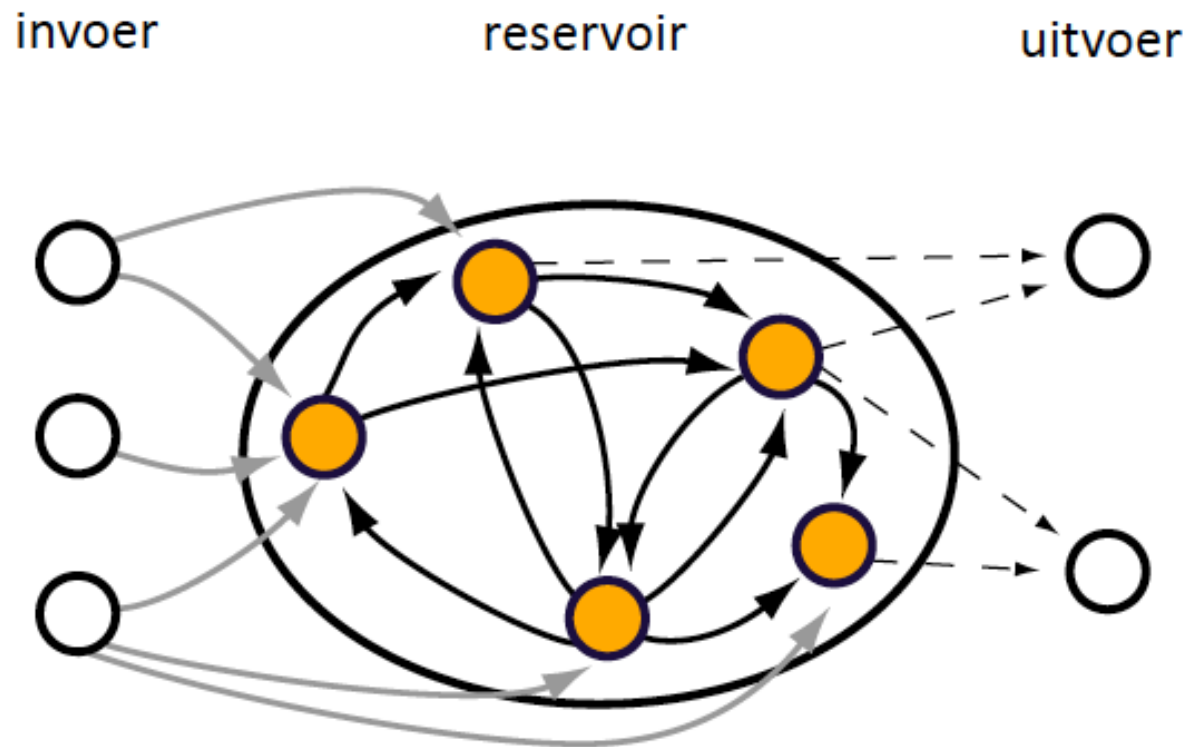
Hetzelfde getrainde netwerk wordt dan getest op andere (niet eerder geziene) invoer

Veel problemen in de echte wereld zijn niet statisch en hebben nood aan geheugen in het systeem (bv. door terugkoppeling)

Netwerken met terugkoppeling zijn moeilijk te trainen.
Reservoir computing is een elegante oplossing en splitst het netwerk in een reservoir en een (lineaire) uitleesfunctie

Elegant maar waarom zou het werken?

Je brengt gewoon dingen naar een hoger dimensionale ruimte waar ze makkelijker in klassen te scheiden zijn

+

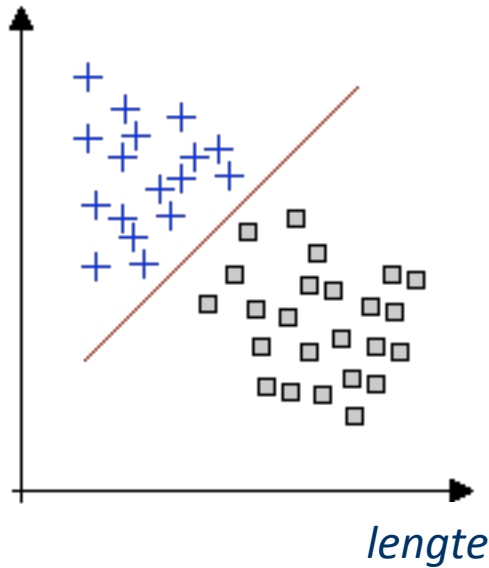

□

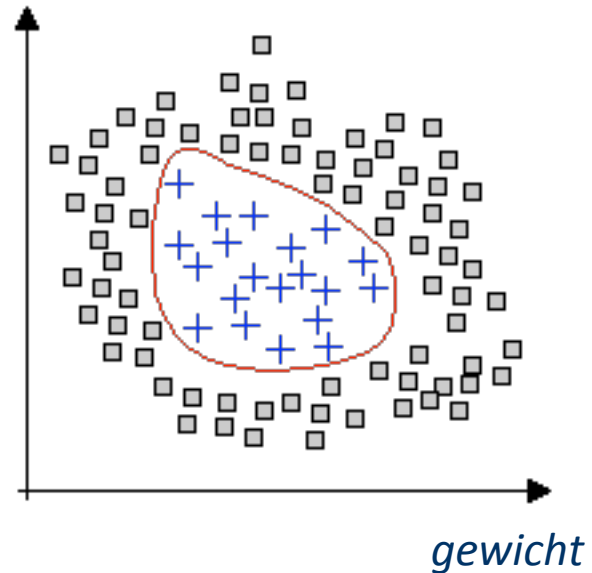
Aantal vinnen

lineair

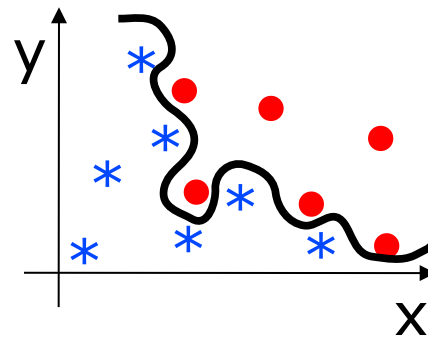

breedte

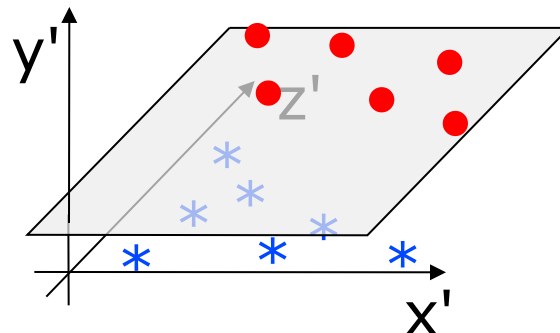
niet lineair

Door met een truc de informatie naar een hoger-dimensionale ruimte te projecteren kan scheiden makkelijker lineair gebeuren omdat verschillende klassen de neiging hebben om samen te clusteren

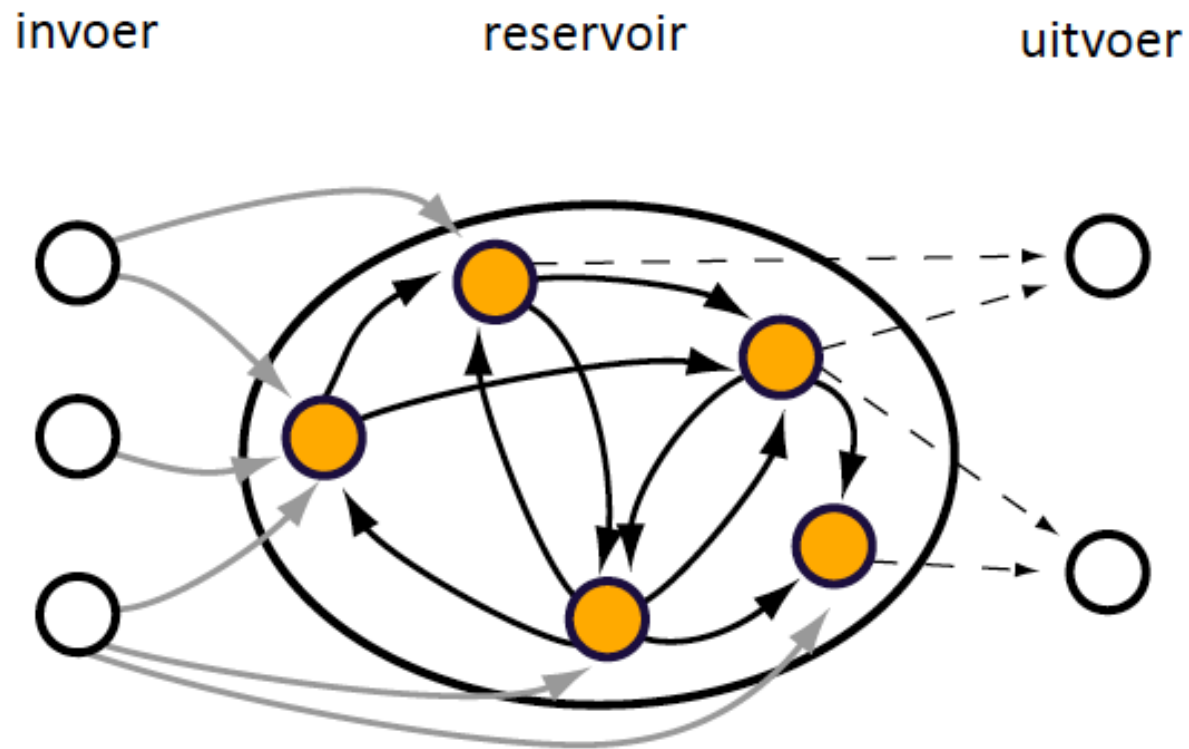

naar meer dimensies

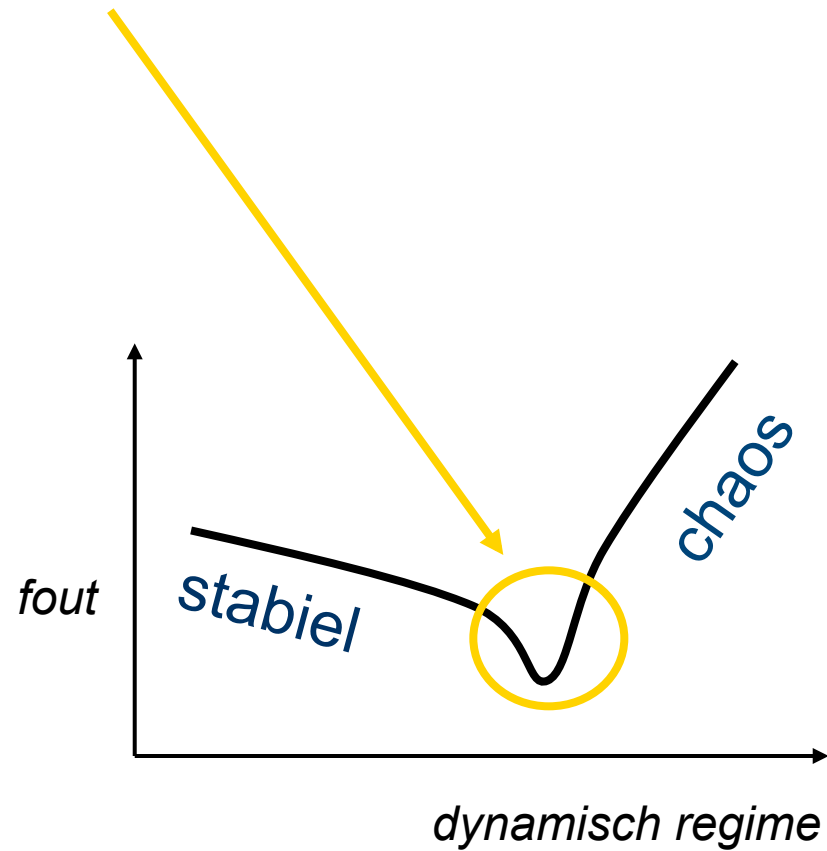

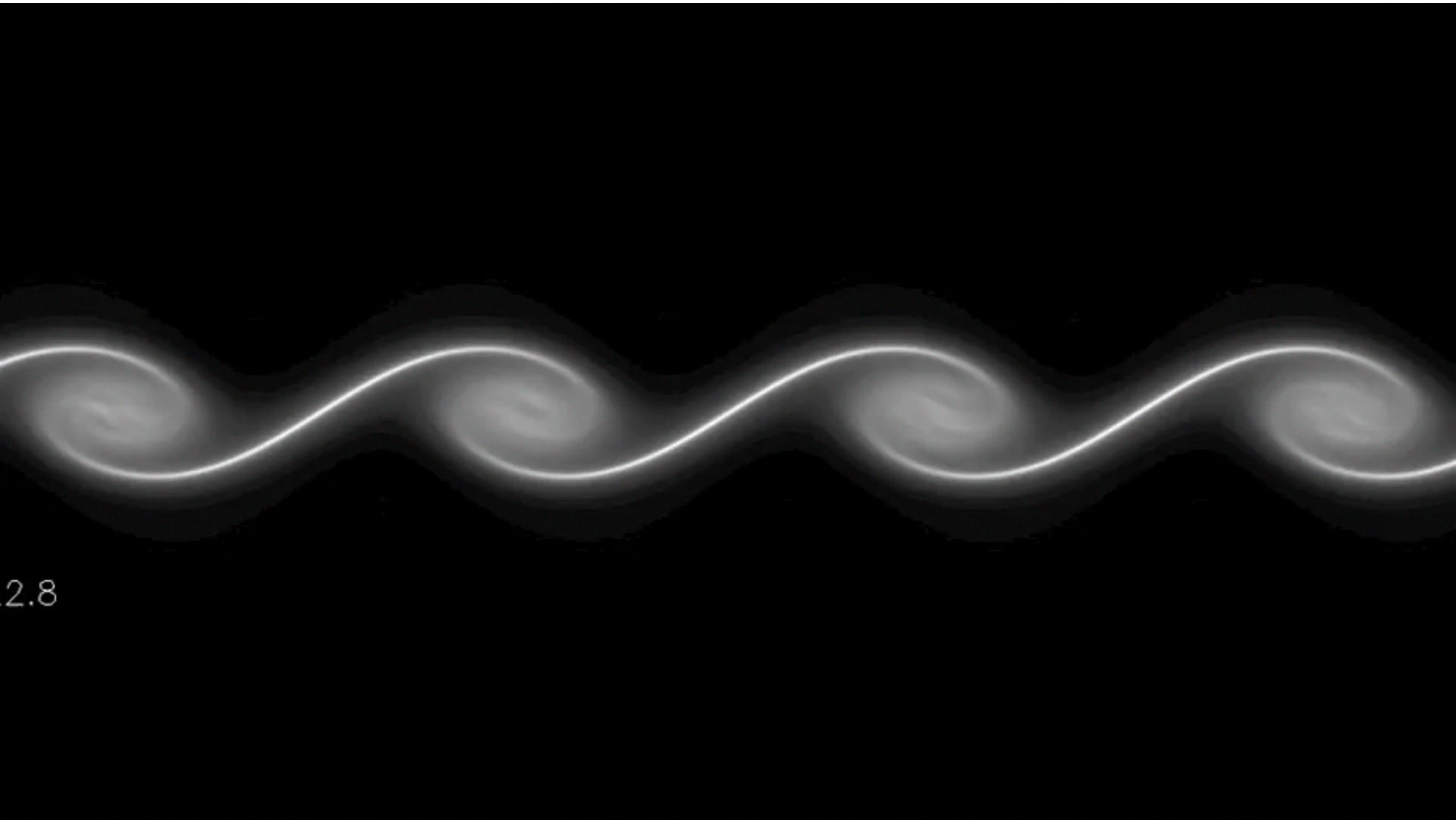
en dat is net wat het reservoir doet.

Reservoirs blijken best te werken op de rand van stabiliteit

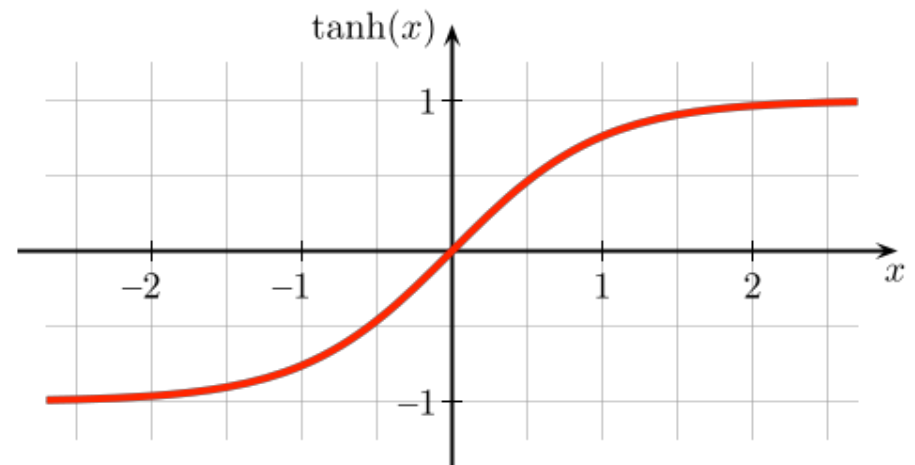
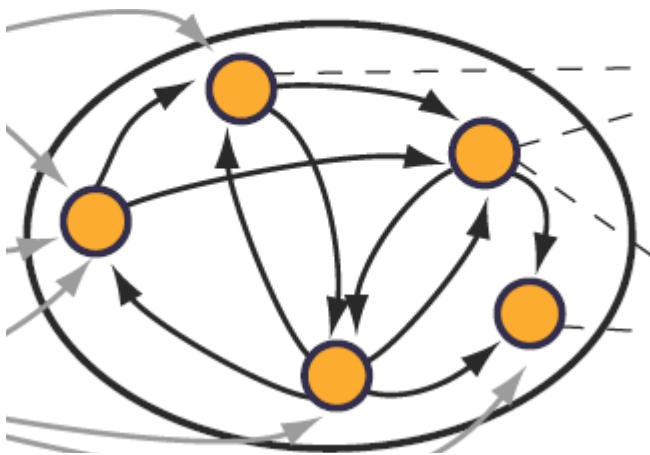
figures taken from B. Schrauwen

2.8

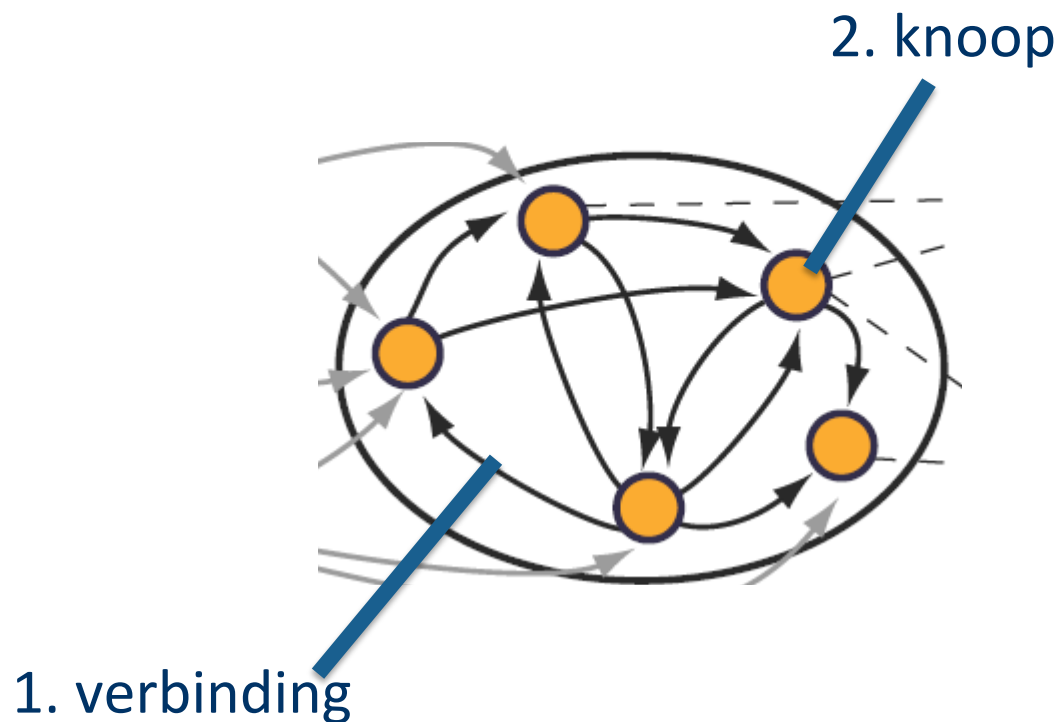
figures taken from <http://www.cora.nwra.com/dave/KHImovies.html>

Een van de klassieke implementaties van reservoir computers is met random netwerken en een tangens hyperbolicus als functie in de knopen

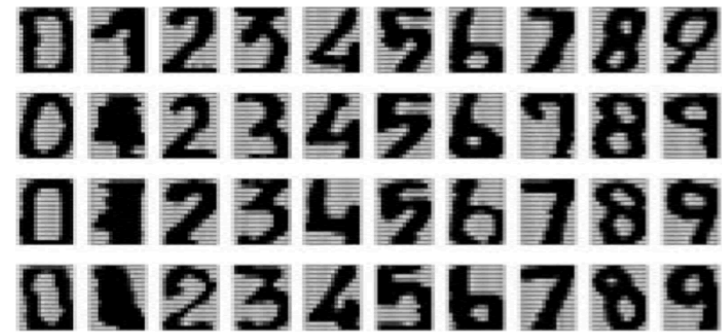
Pictures from <http://wapedia.mobi/de/Hyperbelfunktion>

Dit zegt ons dat we twee elementen nodig hebben:

Reservoir computing kan gebruikt worden voor vele applicaties spraakherkenning

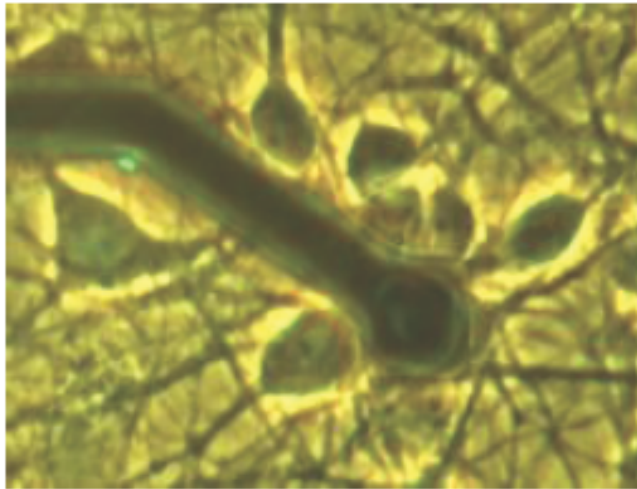
handschriftherkenning

controle van een robot

figures taken from H. Jaeger

Eigenlijk kunnen heel veel dynamische systemen gebruikt worden als reservoir

gekweekte neuronen

een emmer met water

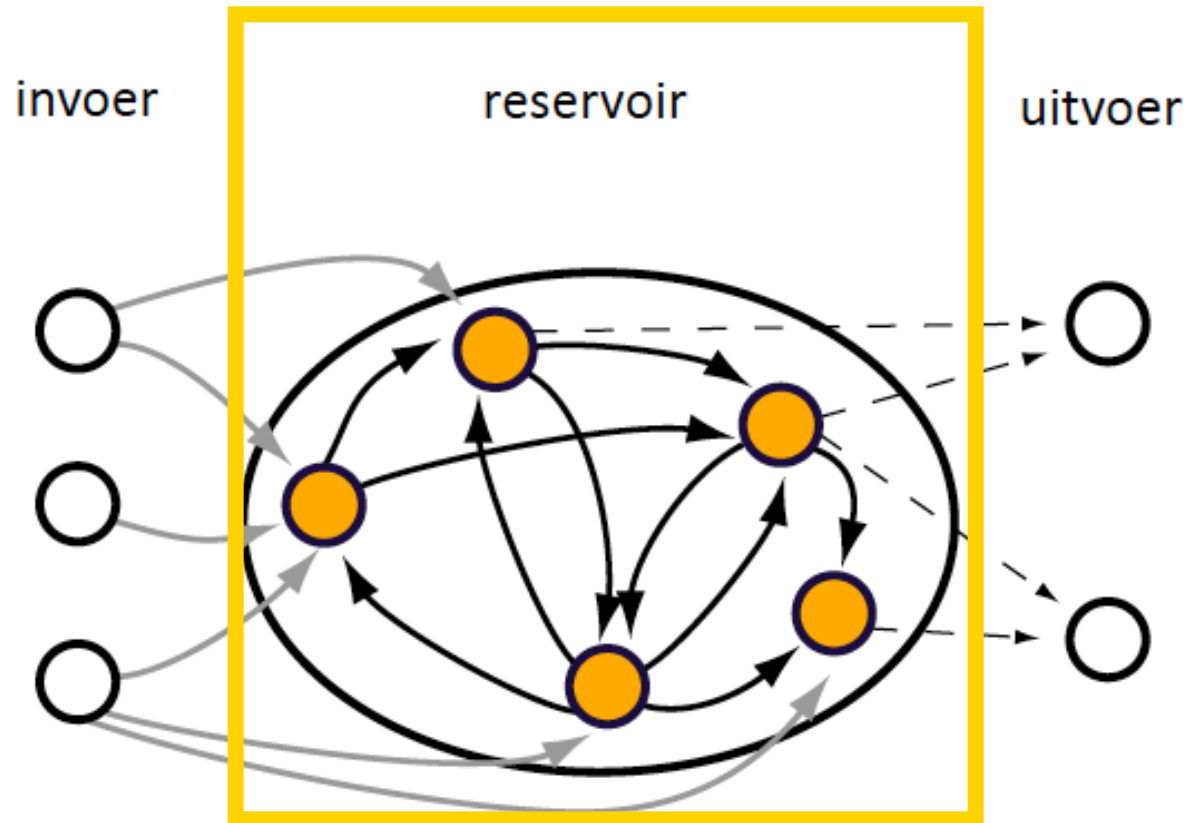
reservoir computing

Fotonica en optische halfgeleiderversterkers

spraakherkenning met licht en reservoir computing

We willen het reservoir met licht doen werken

En een paar goede redenen zijn

omdat het een rechtstreekse implementatie is
en daarom zuiniger en sneller

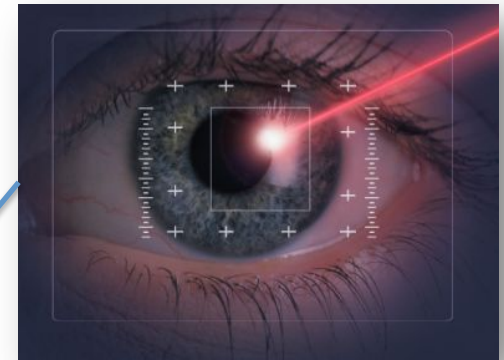
waarom niet?

licht heeft allerlei eigenschappen die elektronica niet heeft
en die het zo uitdagend en interessant maken

energie

biomedisch

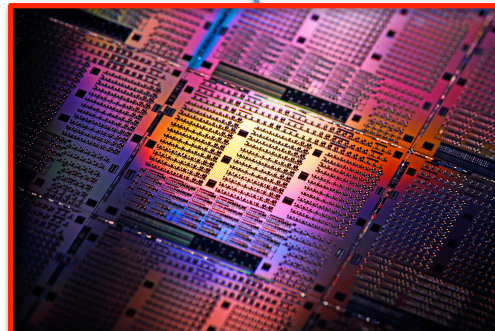
verlichting

Fotonica

materiaalbewerking

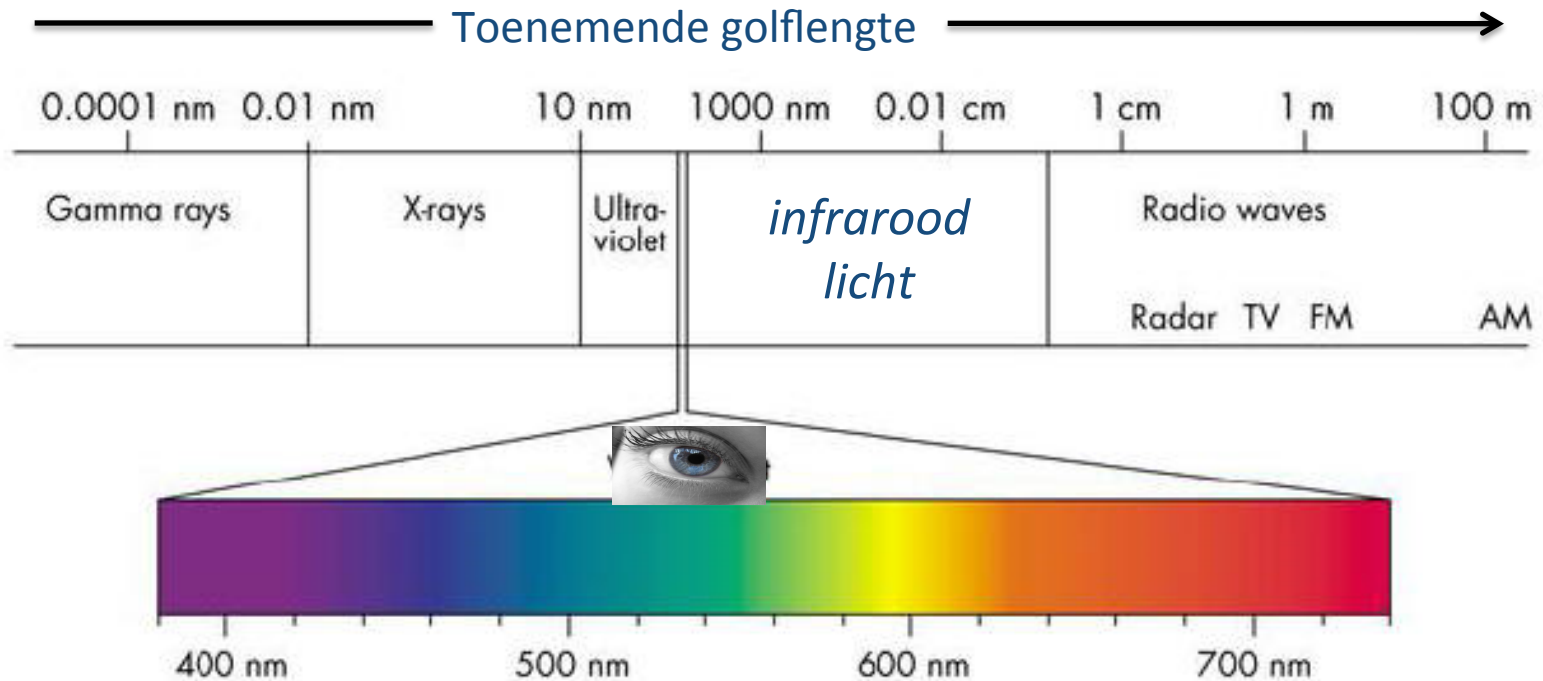
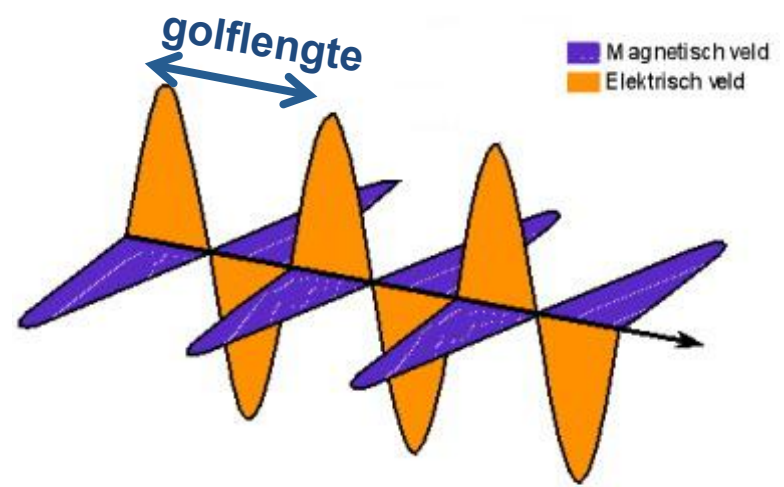

**informatietechnologie
& telecommunicatie**

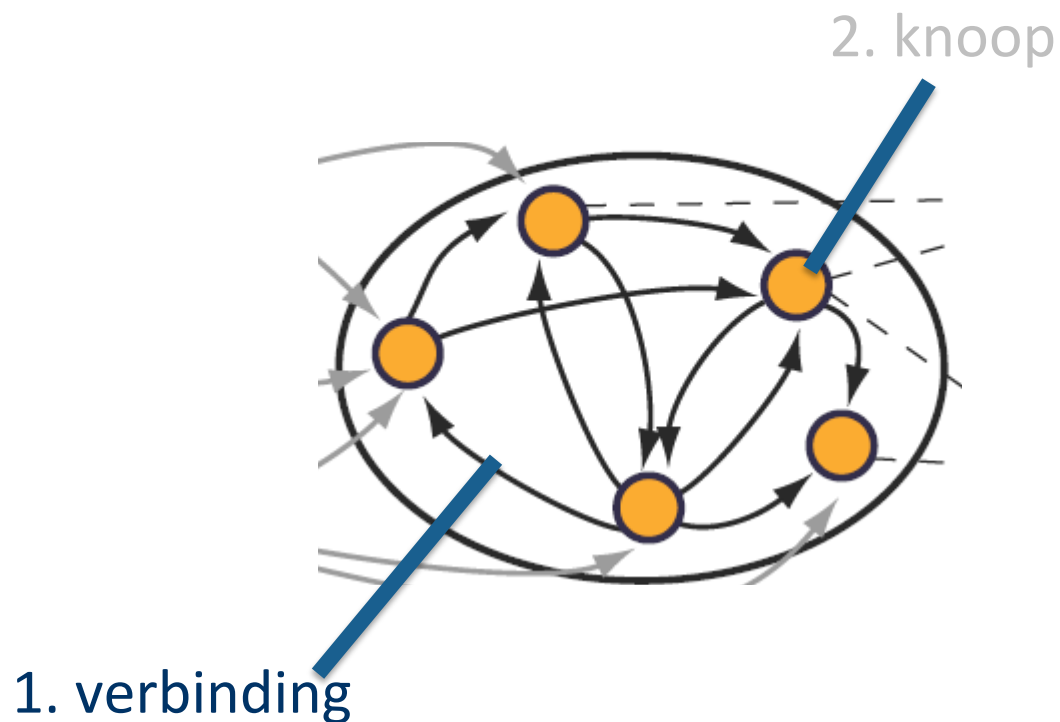

display, projector

Licht = Elektromagnetische golf
Kleur = Golflengte

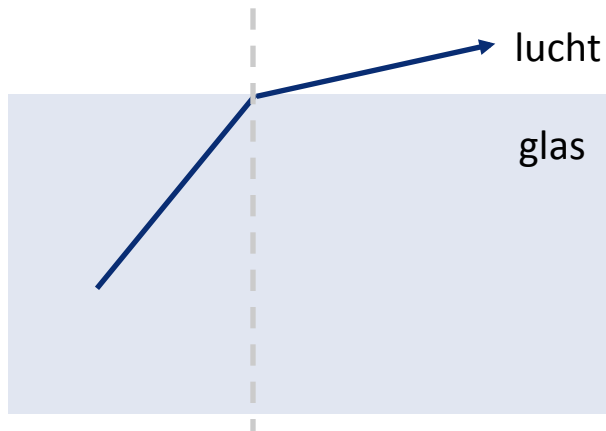
Dit is ons eerste element: de verbinding

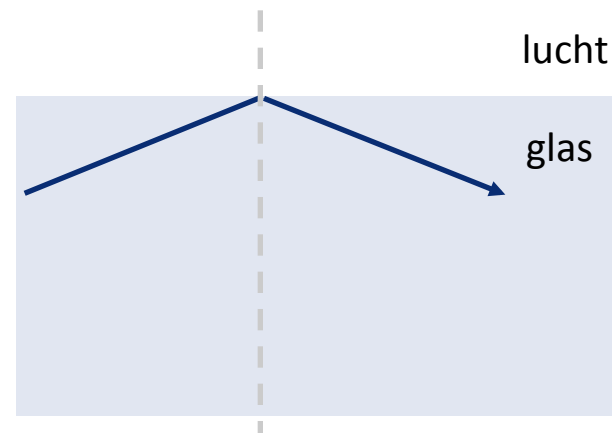
Lichtsnelheid c in vacuum = 299 792 km/s

Lichtsnelheid in materiaal neemt af met brekingsindex $n = c/n$

$$n_{\text{glas}} = 1.44$$

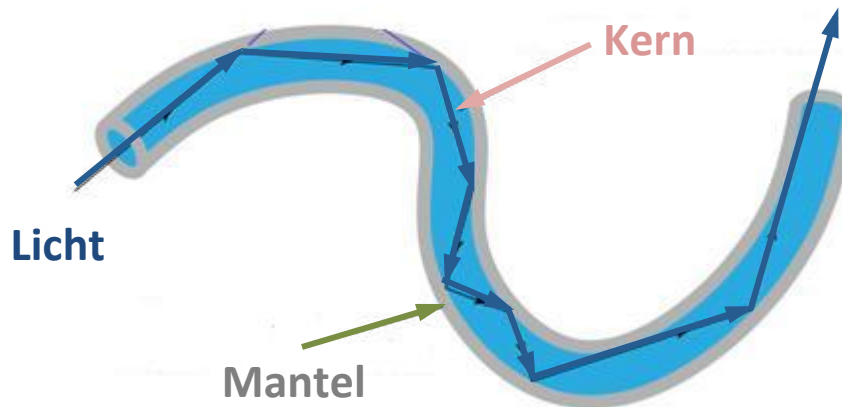
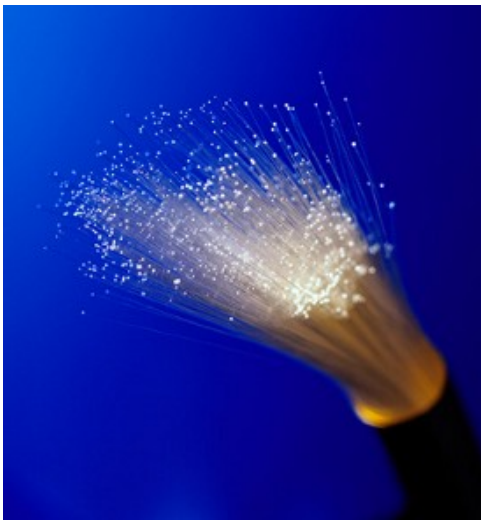
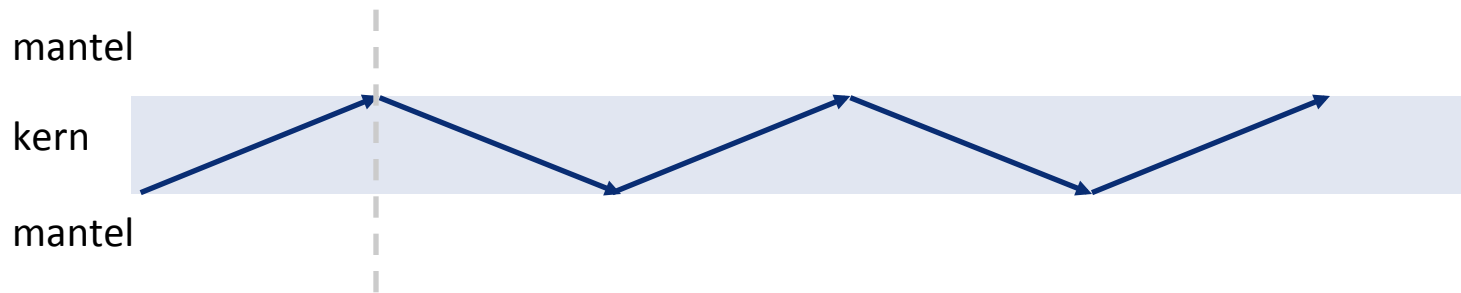
Hoek te groot: licht ontsnapt uit materiaal

Totale interne reflectie:
alle licht blijft in materiaal

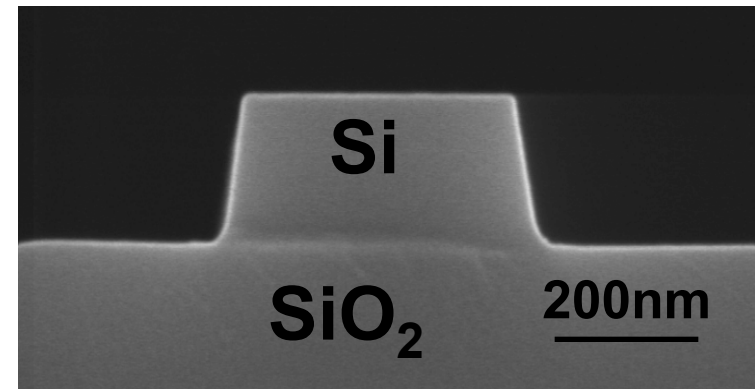
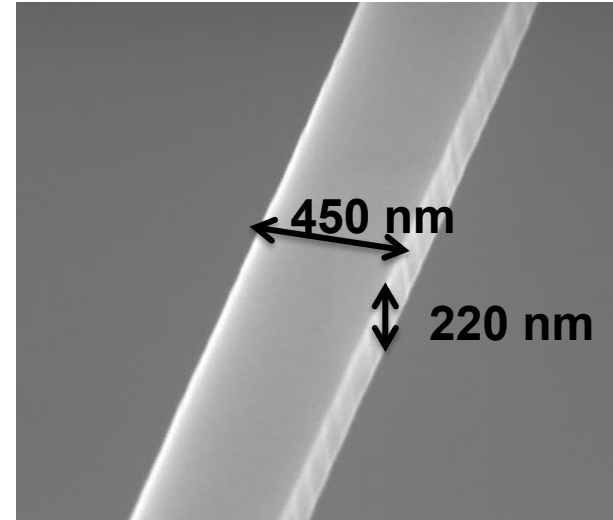
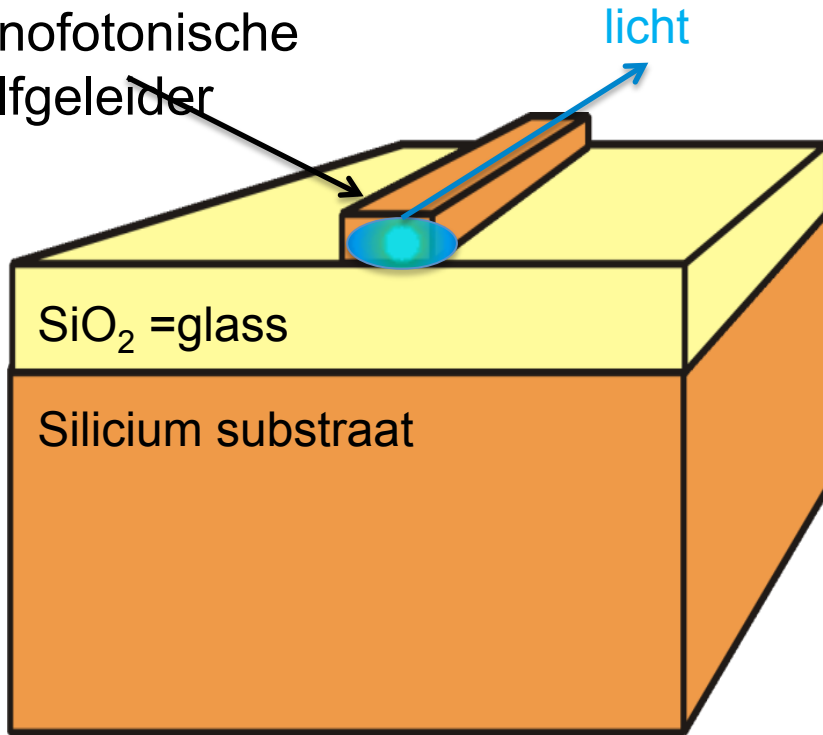
Wet van Snellius

Licht kan opgesloten worden in materiaal=golfgeleider

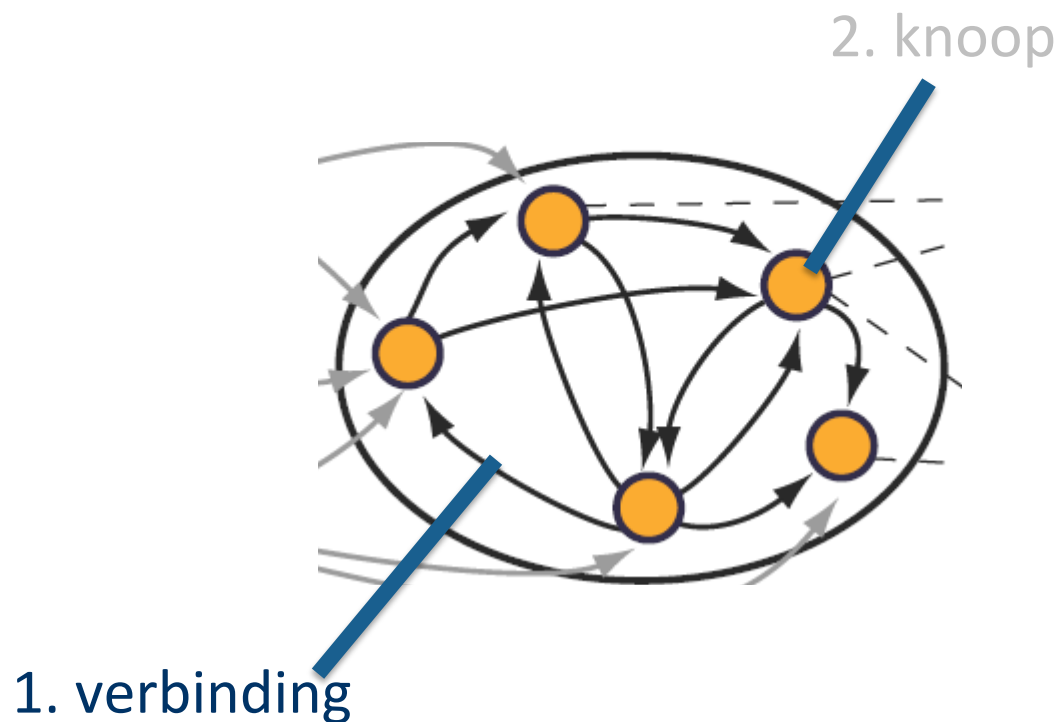
Nanofotonische golfgeleider op silicium chip = miniaturversie van optische vezel

Silicium
nanofotonische
golfgeleider

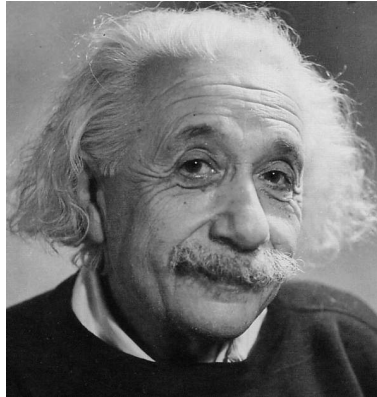

Dit is ons eerste element: de verbinding

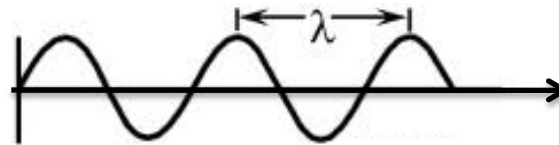
Deeltje-golf dualiteit

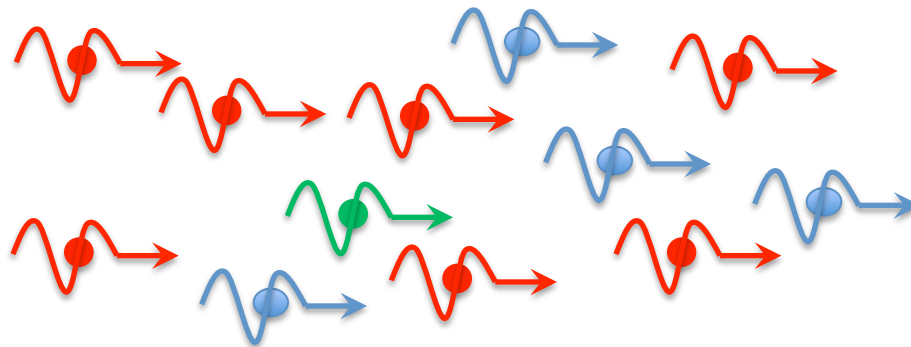
Licht is niet alleen golf,
ook deeltje

Elementair pakketje licht = foton

licht = golf

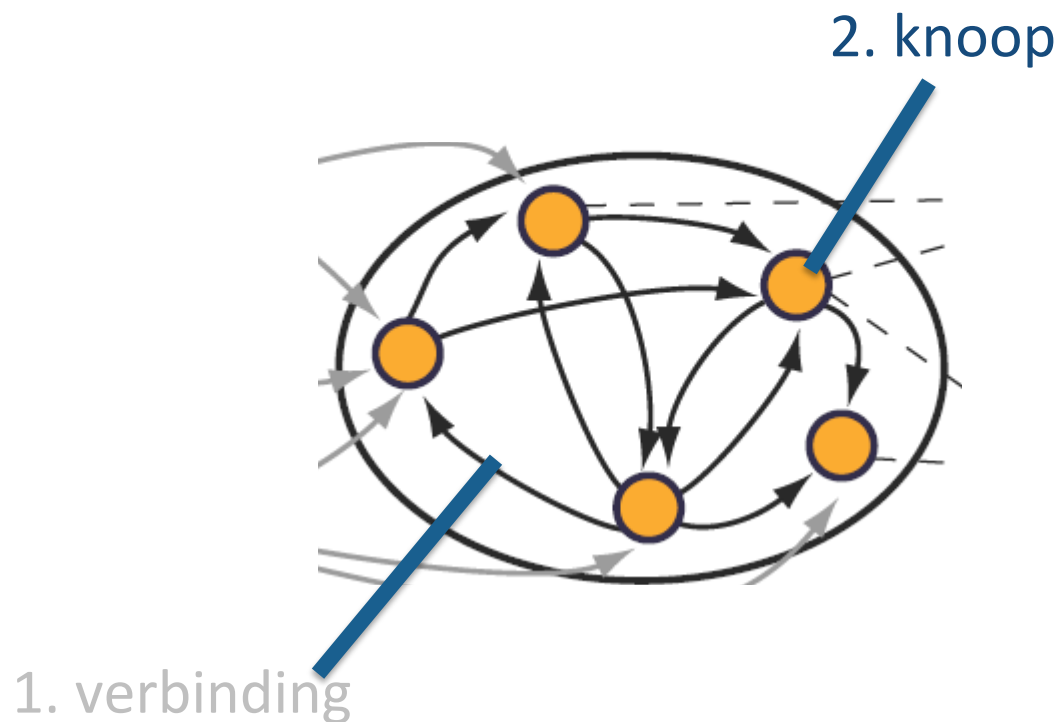
licht = fotonenstroom

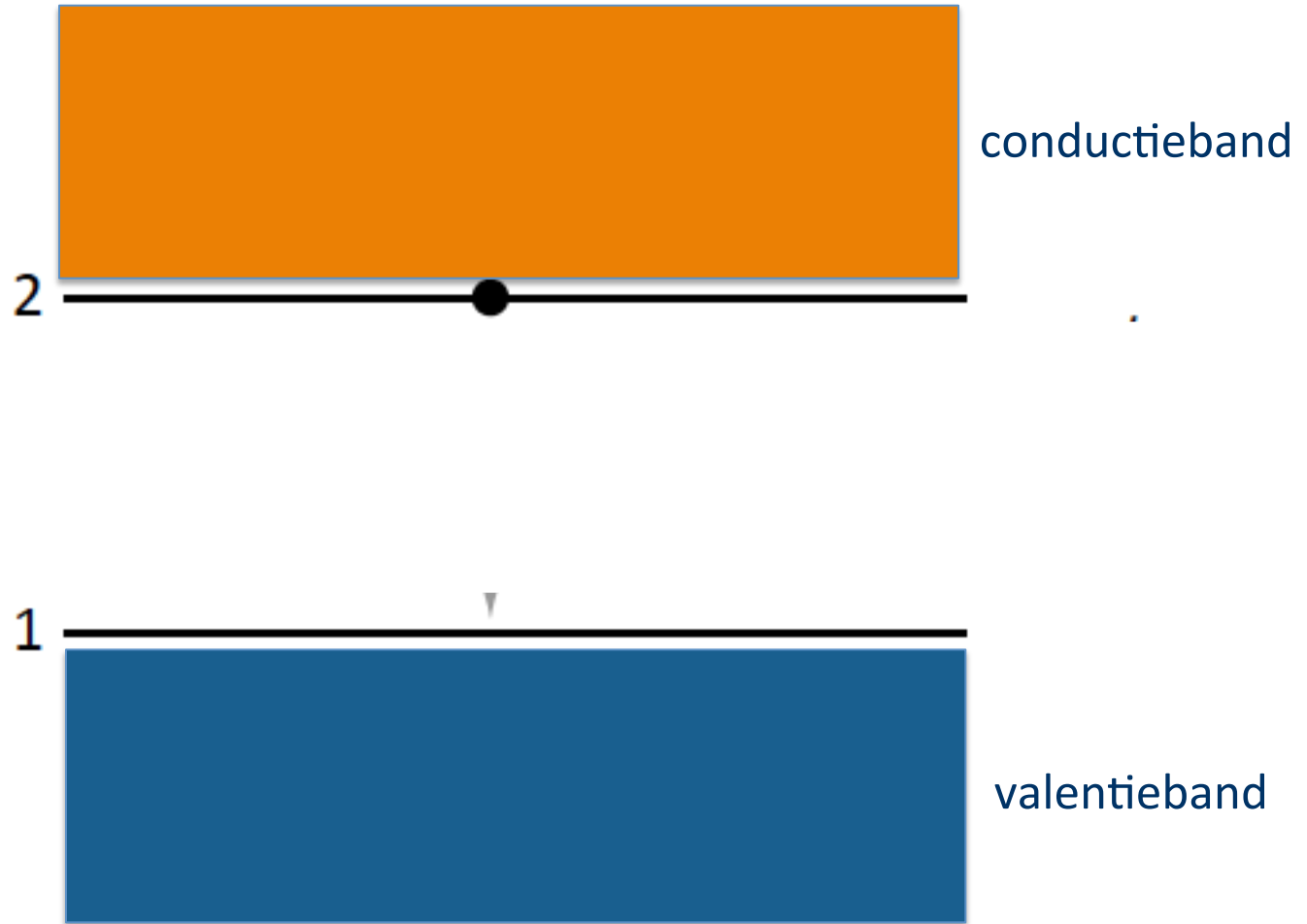
Hoewel er altijd wel sceptici zijn....

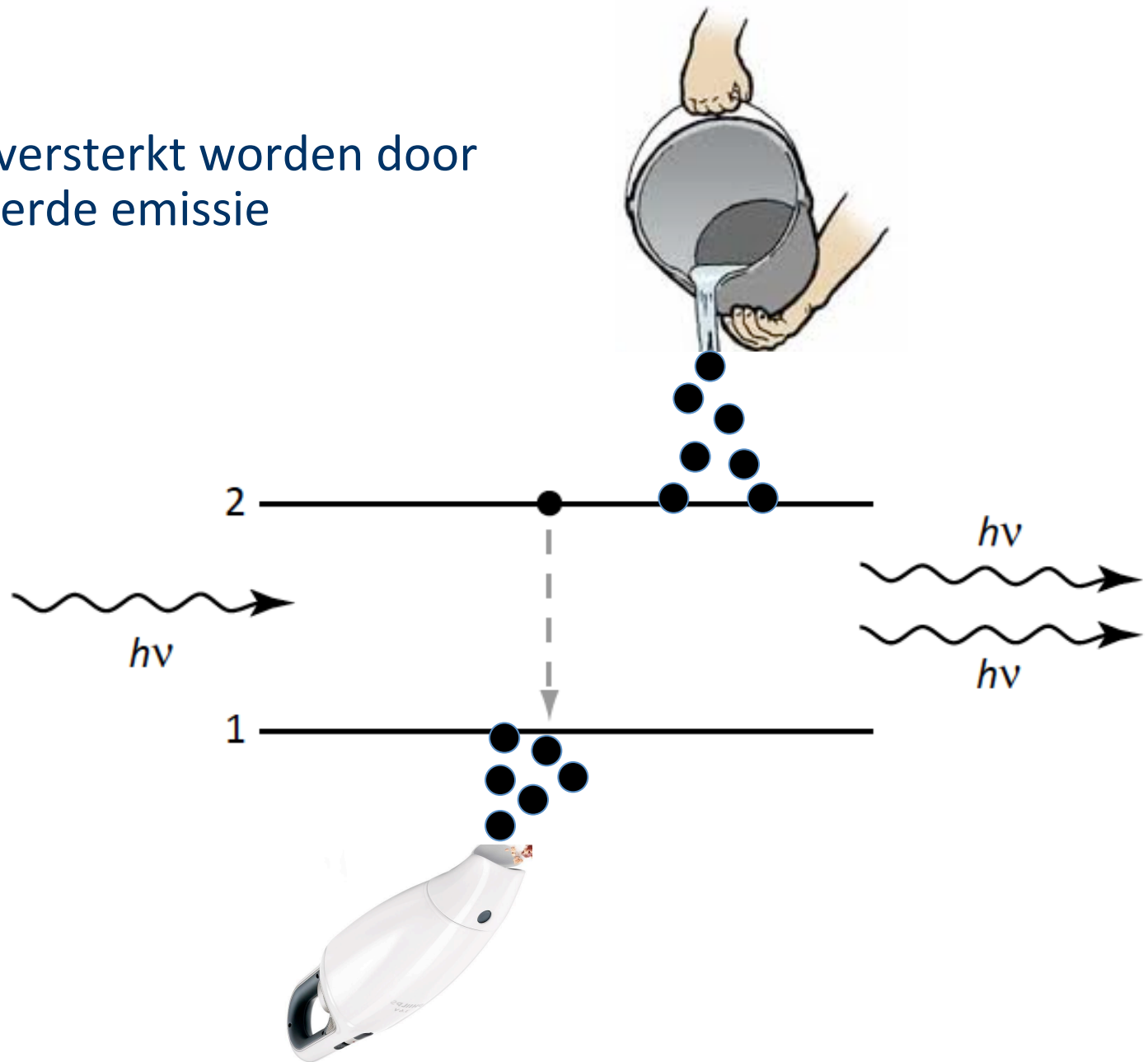
Dit is ons tweede element: de knoop

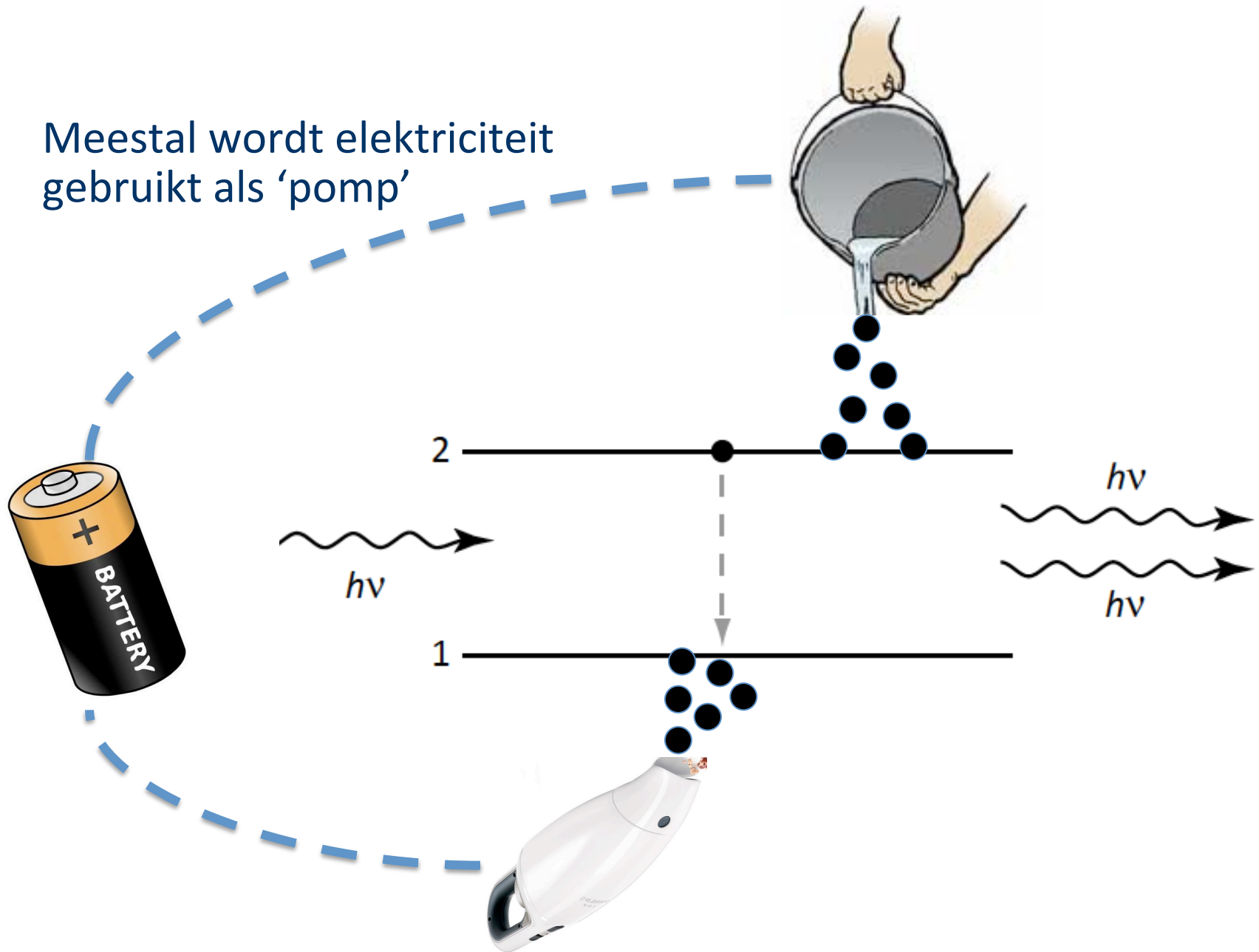
Halfgeleiders zijn materialen met een verboden energiezone

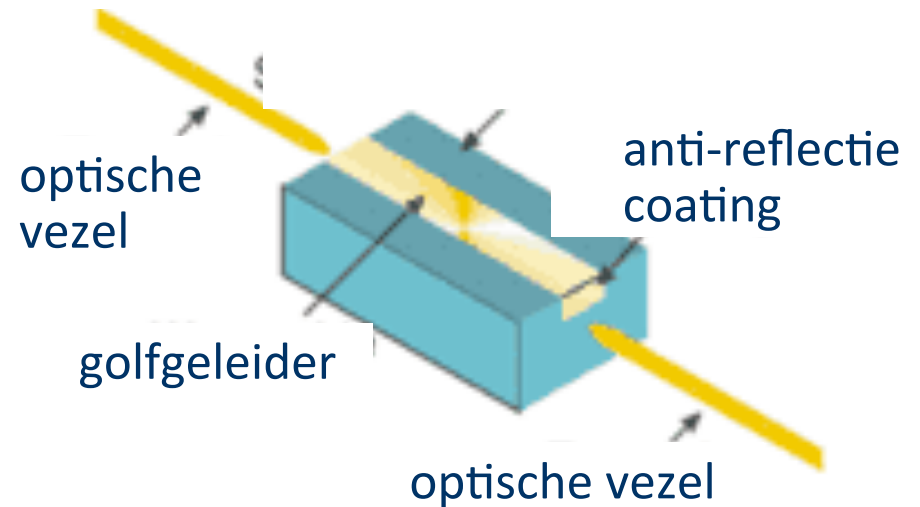
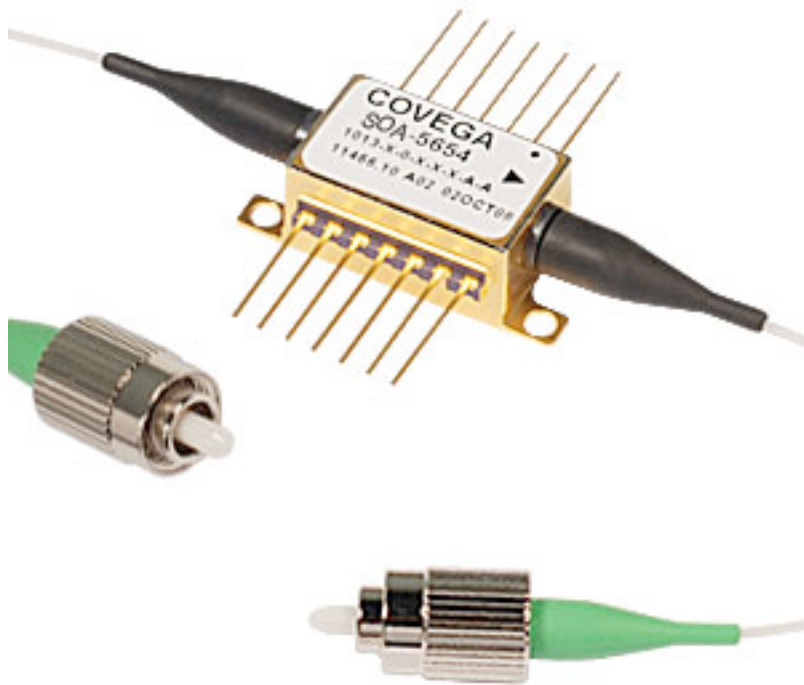
Licht kan versterkt worden door gestimuleerde emissie

Meestal wordt elektriciteit gebruikt als 'pomp'

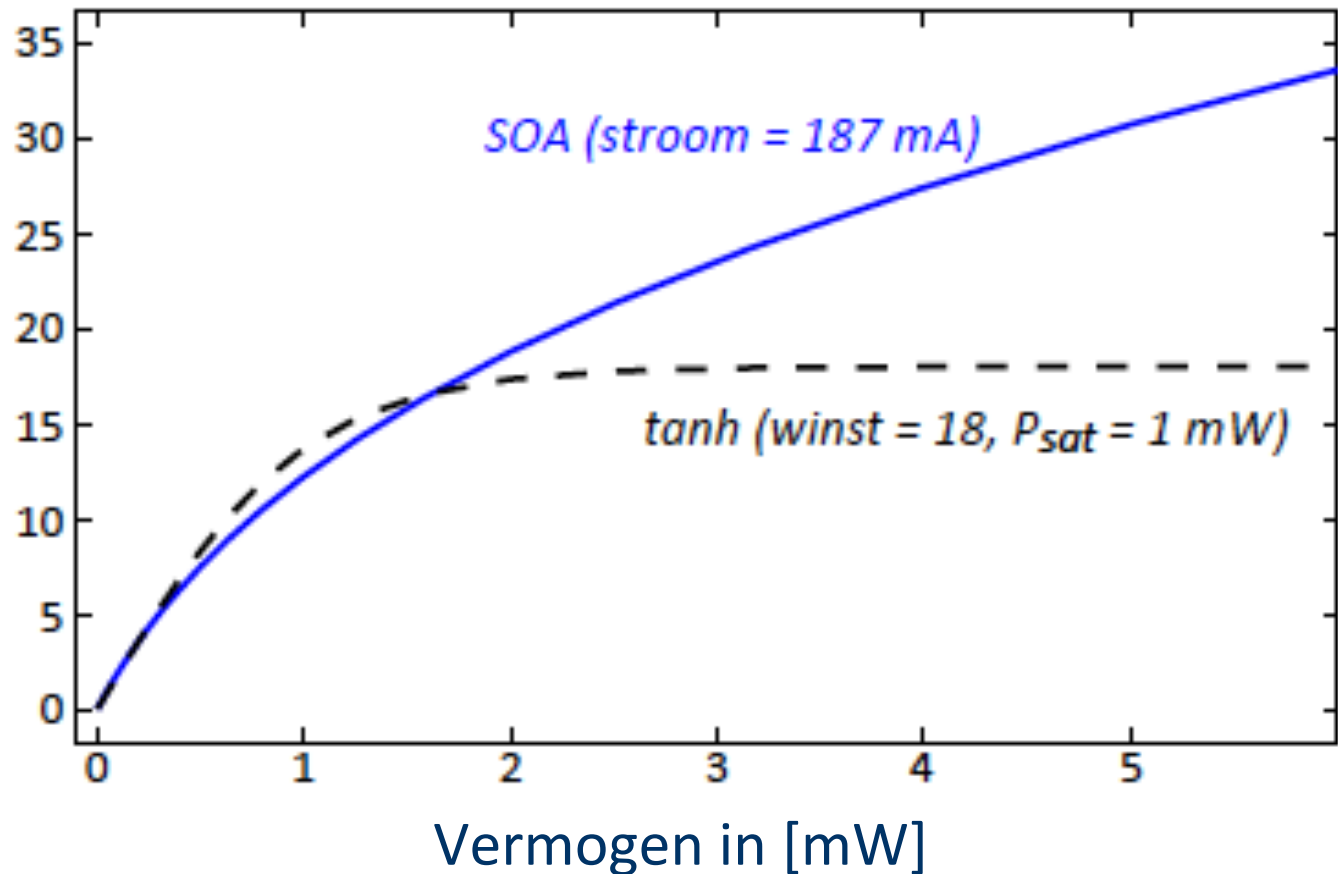

Alles combineren en we hebben een optische halfgeleider versterker

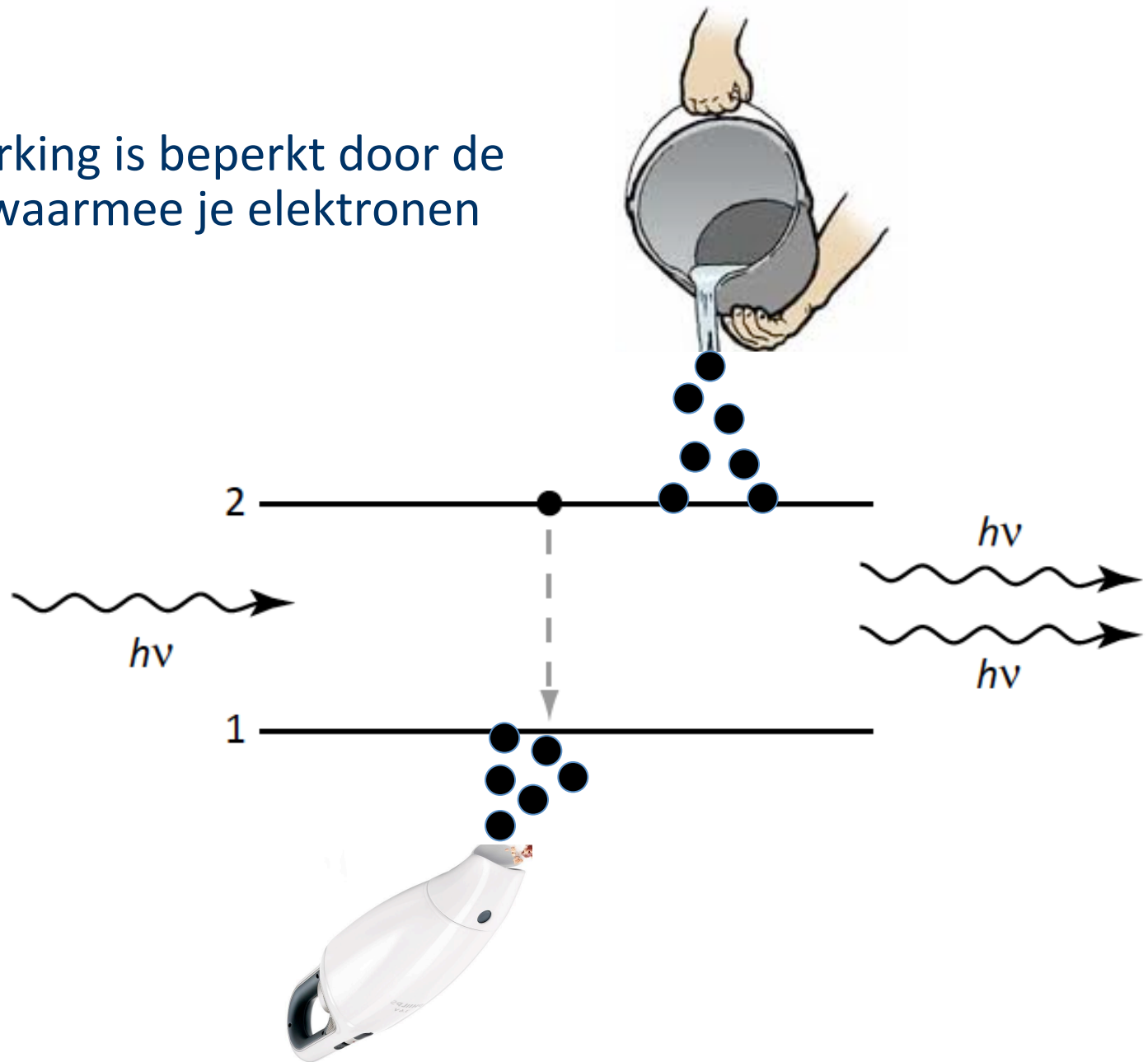
Het 'licht in – licht uit' gedrag van optische versterkers lijkt op de tanh functie van klassieke implementaties

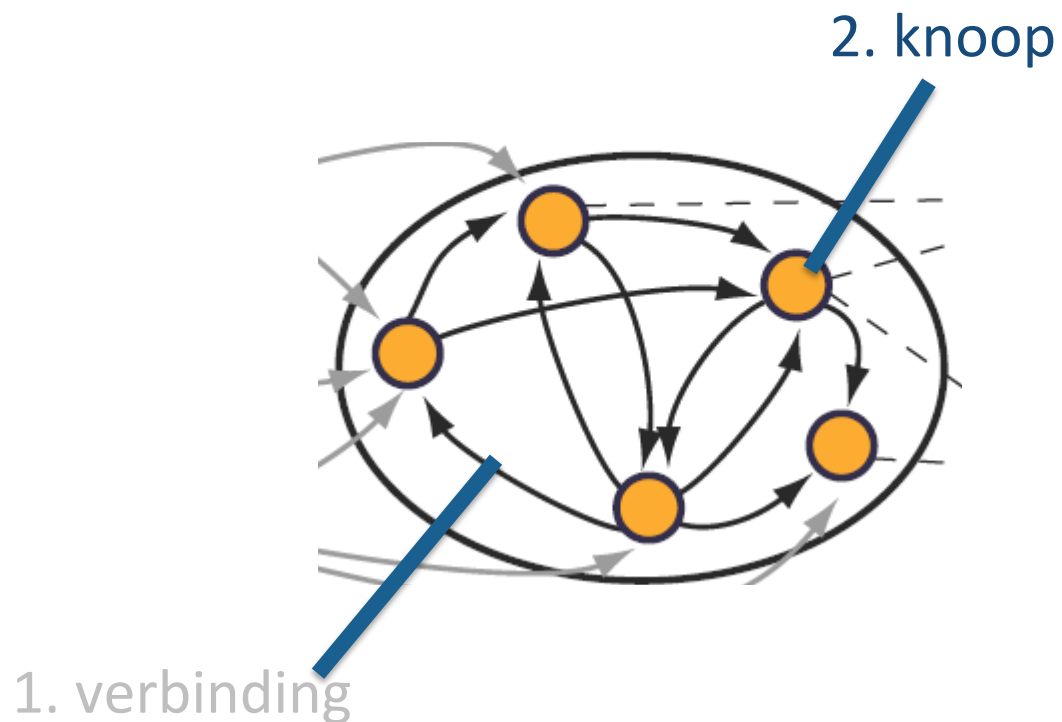
Vermogen uit [mW]

Vermogen in [mW]

De versterking is beperkt door de snelheid waarmee je elektronen injecteert

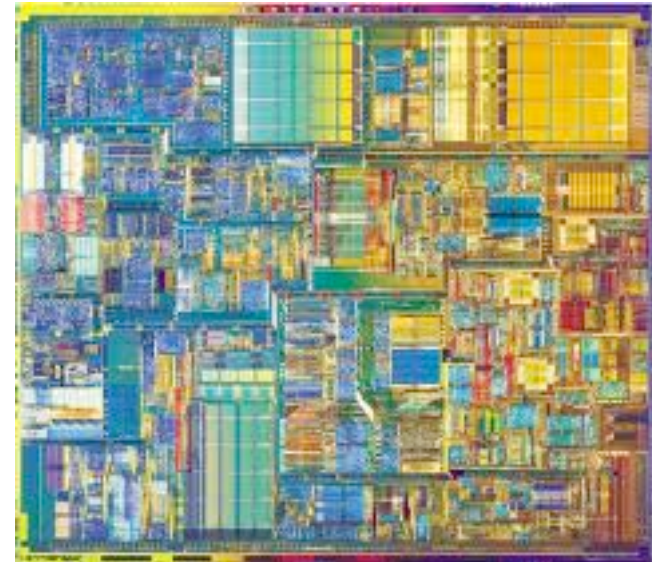
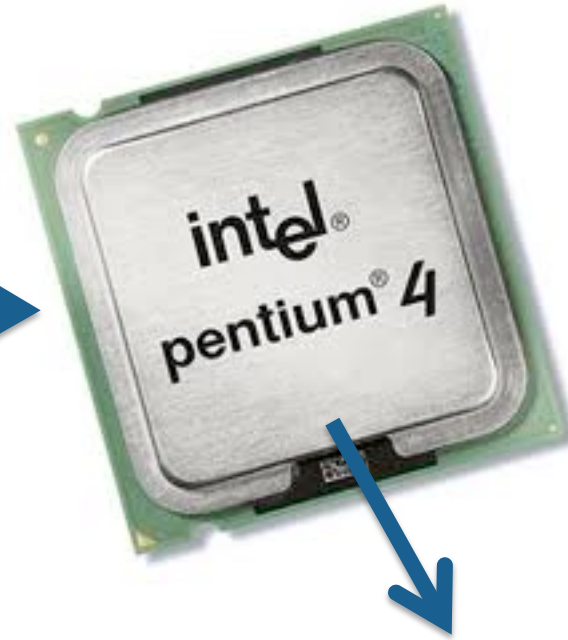
Dit is ons tweede element: de knoop

Waarom niet optische halfgeleiderversterkers?

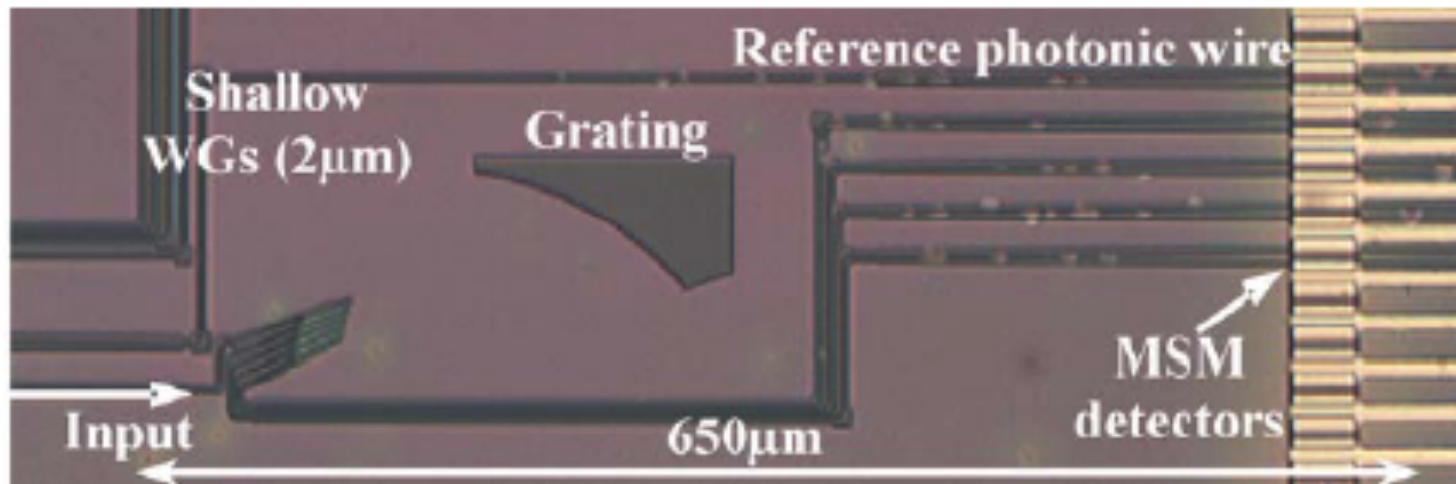
ze compenseren verliezen

ze kunnen 'makkelijk' geïntegreerd worden op een chip

Chip?

Een chip kan je ook maken voor licht met baantjes waar je licht in opsluit, lasers die licht uitstralen, versterkers en detectoren waar je het licht opmeet.

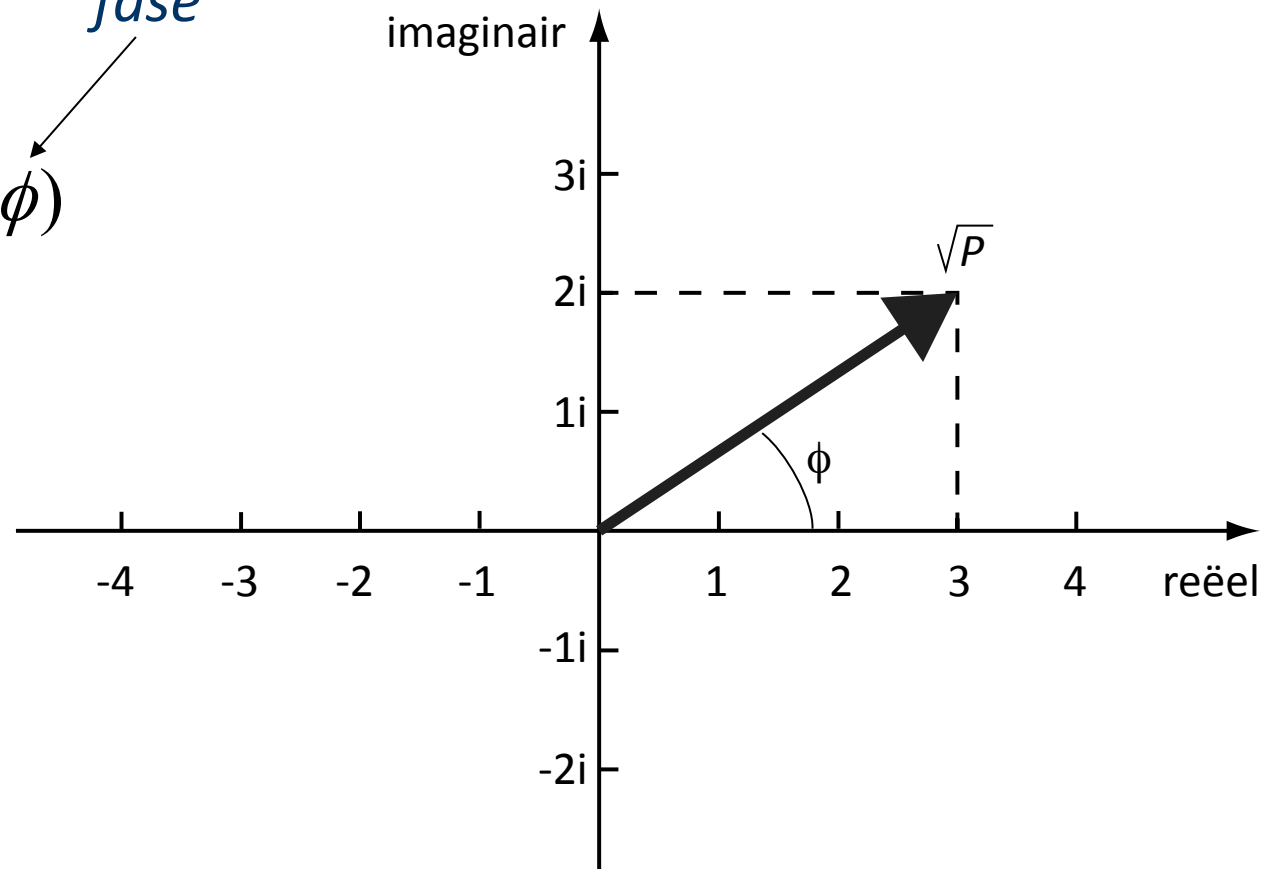
Picture from <http://www.thorlabs.com>

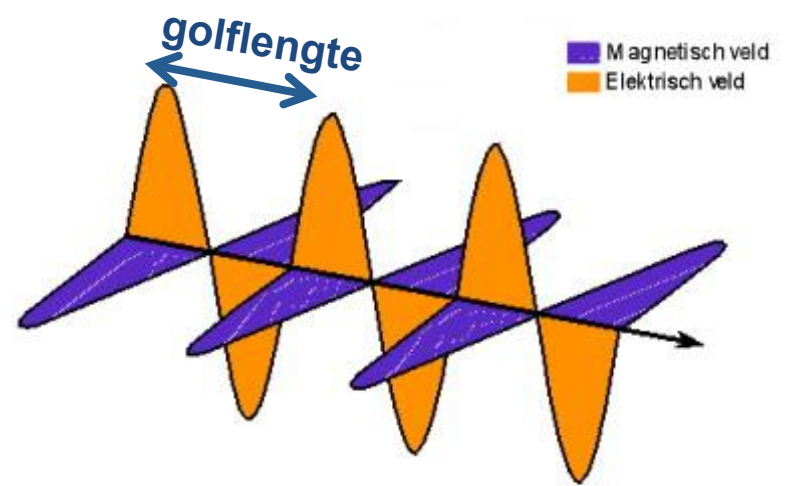
Licht bij 1 golflengte (kleur) kan voorgesteld worden door complexe signalen (coherentie)

$$A = \sqrt{P} \exp(i\phi)$$

vermogen (pointing to $\sqrt{P}$)

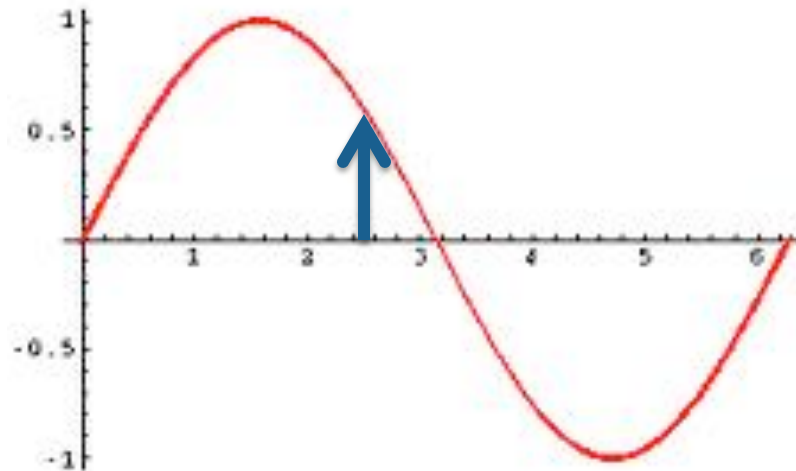
fase (pointing to $i\phi$)

Vermogen staat in verband met de piekhoogte van de straling

Fase duidt aan waar in de sinus de golf zich bevindt op $t=0$

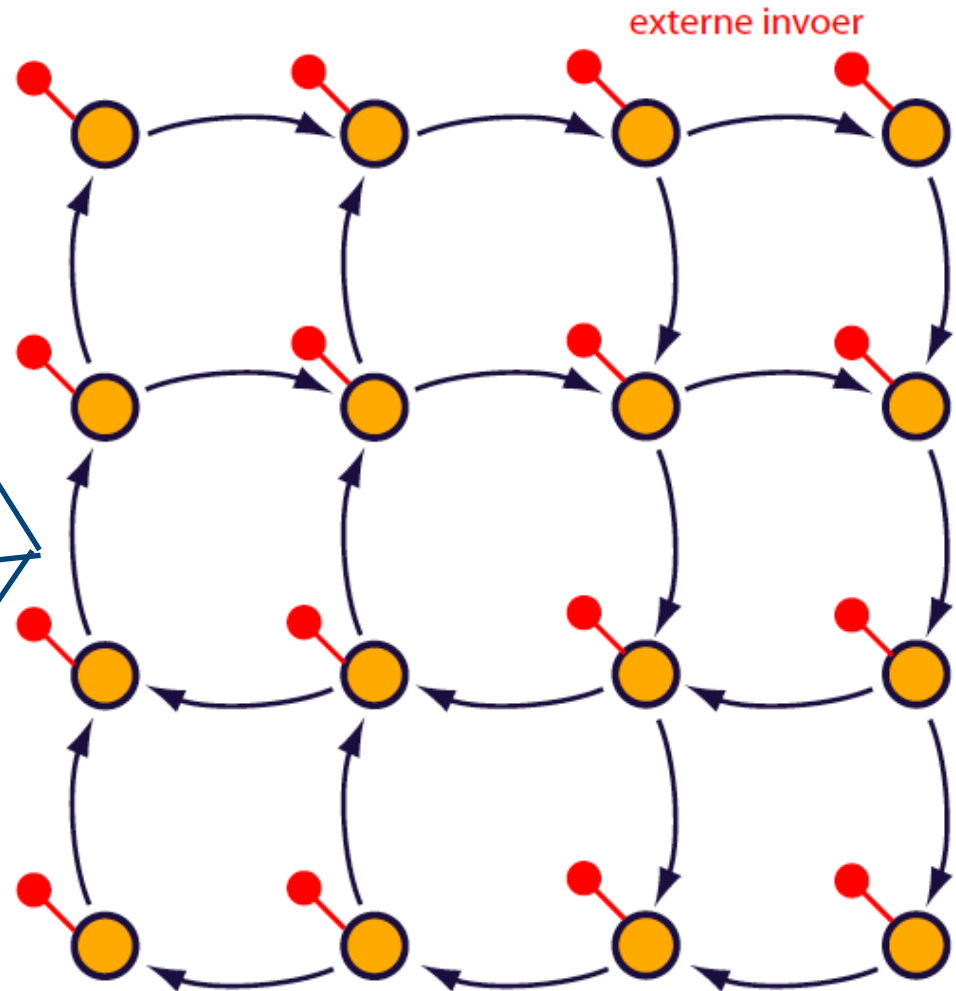

Het swirl netwerk op een chip

verliezen[dB]

fase
verschuiving
 $\exp(i\phi)$

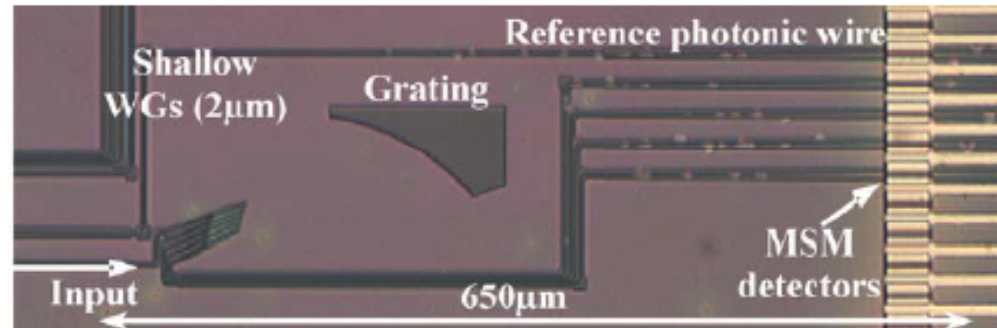
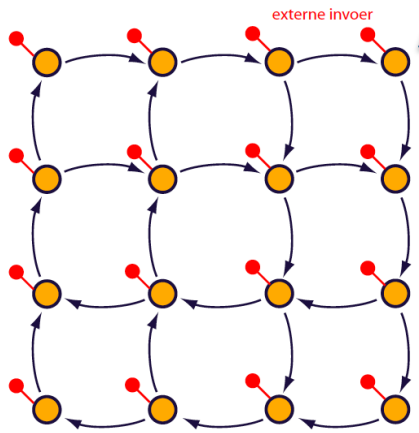
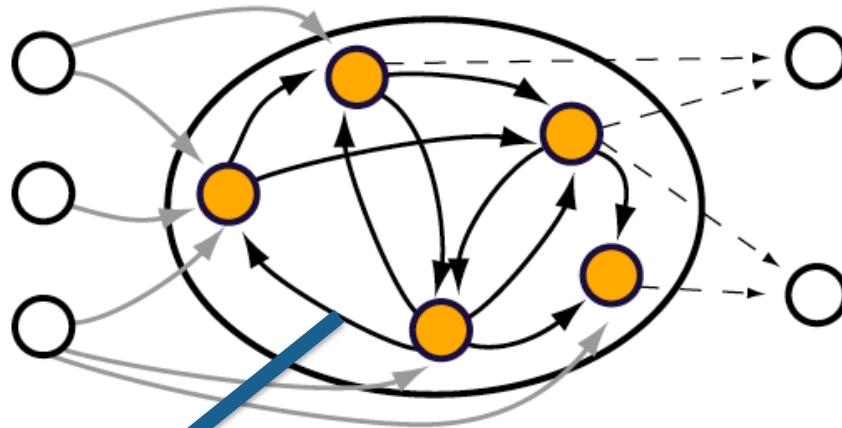
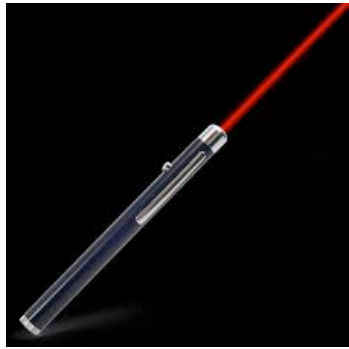
tijdsvertraging
[ps]

invoer

reservoir

uitvoer

reservoir computing

Fotonica en optische halfgeleiderversterkers

spraakherkenning met licht en reservoir computing

Spraakherkenning waarbij

5 vrouwelijke sprekers,

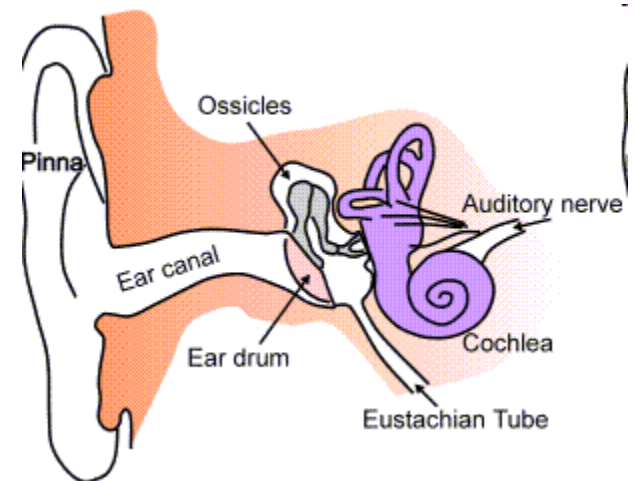
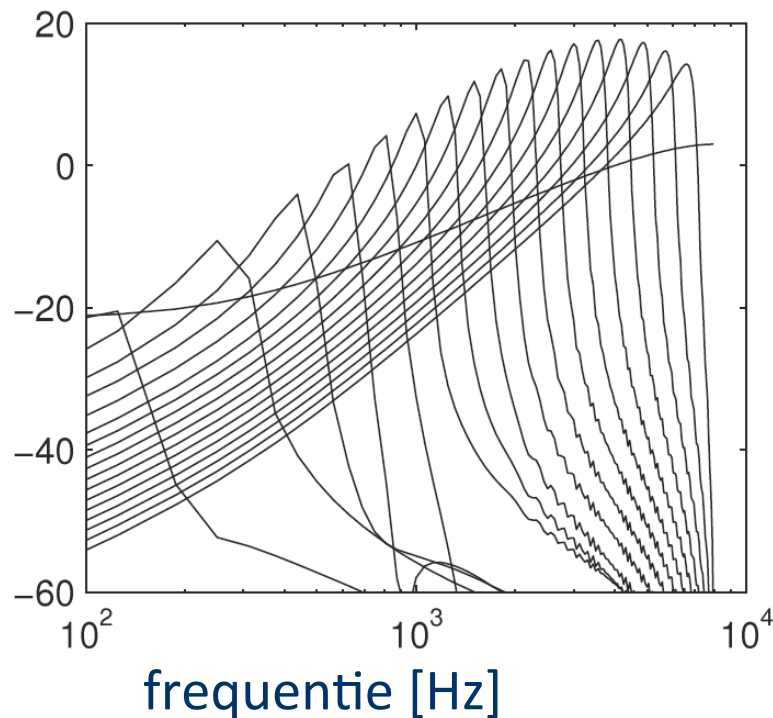
10 keer dezelfde 10 cijfers uitspreken (nul tot negen),

*daarbij voegen we achtergrond gebabbel toe met een signaal-
ruis verhouding van 3dB*

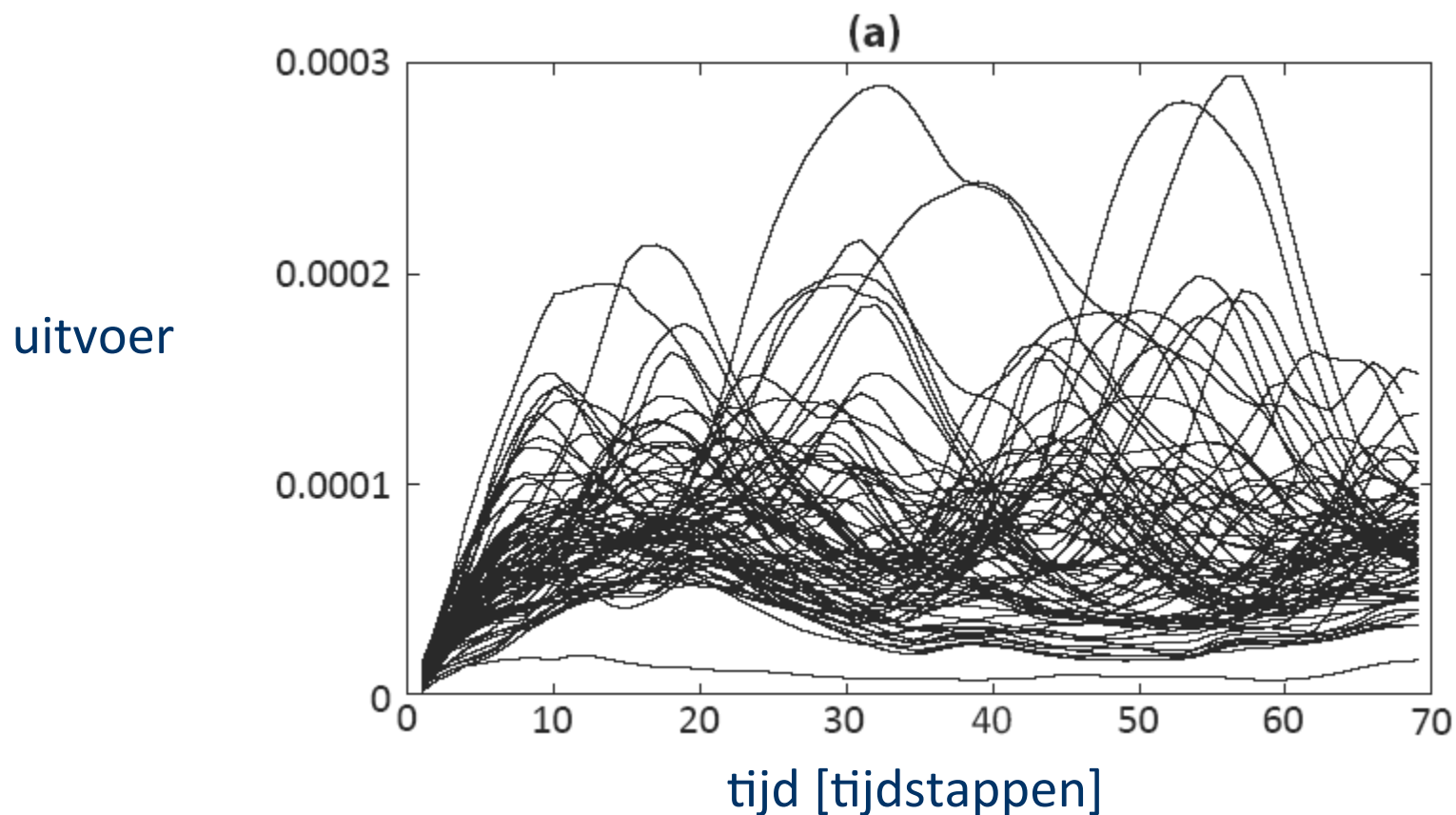

Standaard wordt er bij spraakverwerking een voorverwerking gedaan van het signaal met een model dat gemodelleerd is naar ons gehoororgaan

filter respons
[dB]

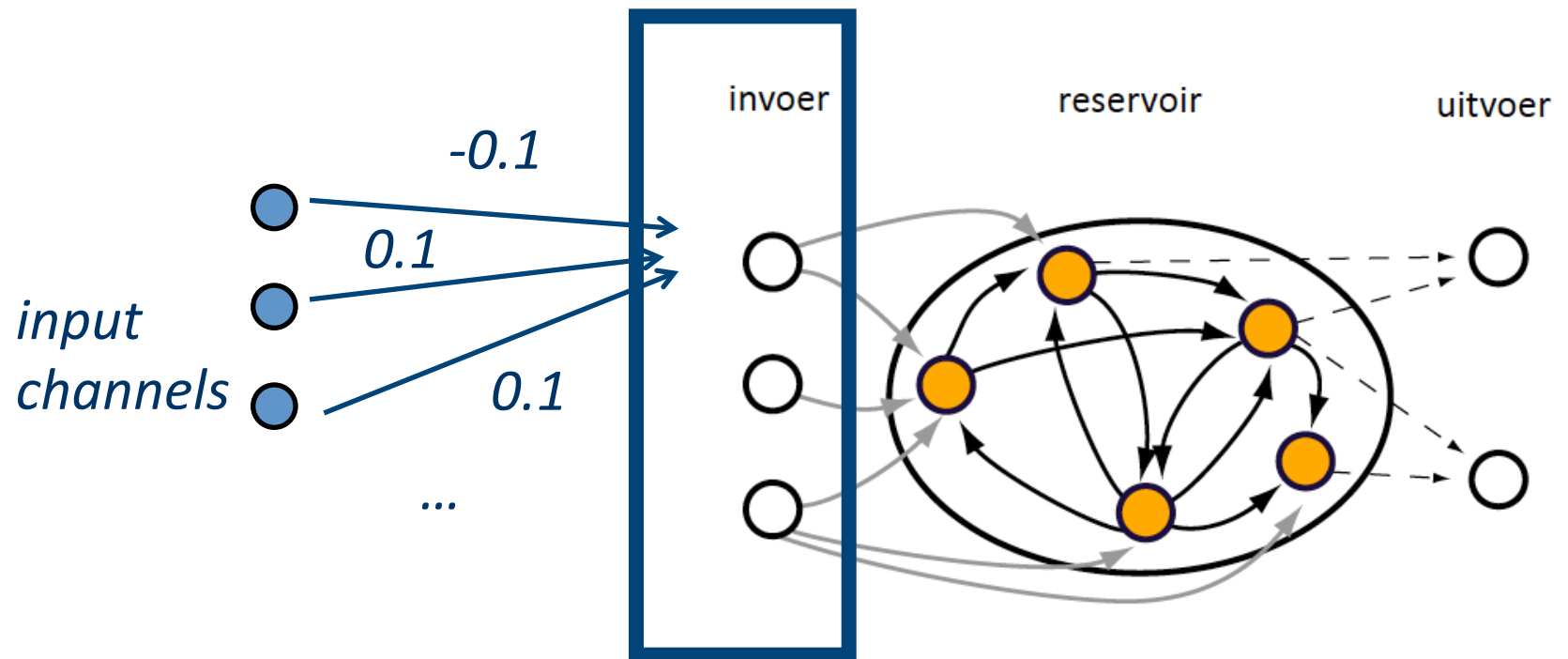
Na de voorverwerking zijn er 77 kanalen van 77 filters die het spraaksignaal voorstellen

Die 77 kanalen worden op een verschillende manier gemixt voor ze naar een knoop worden gestuurd

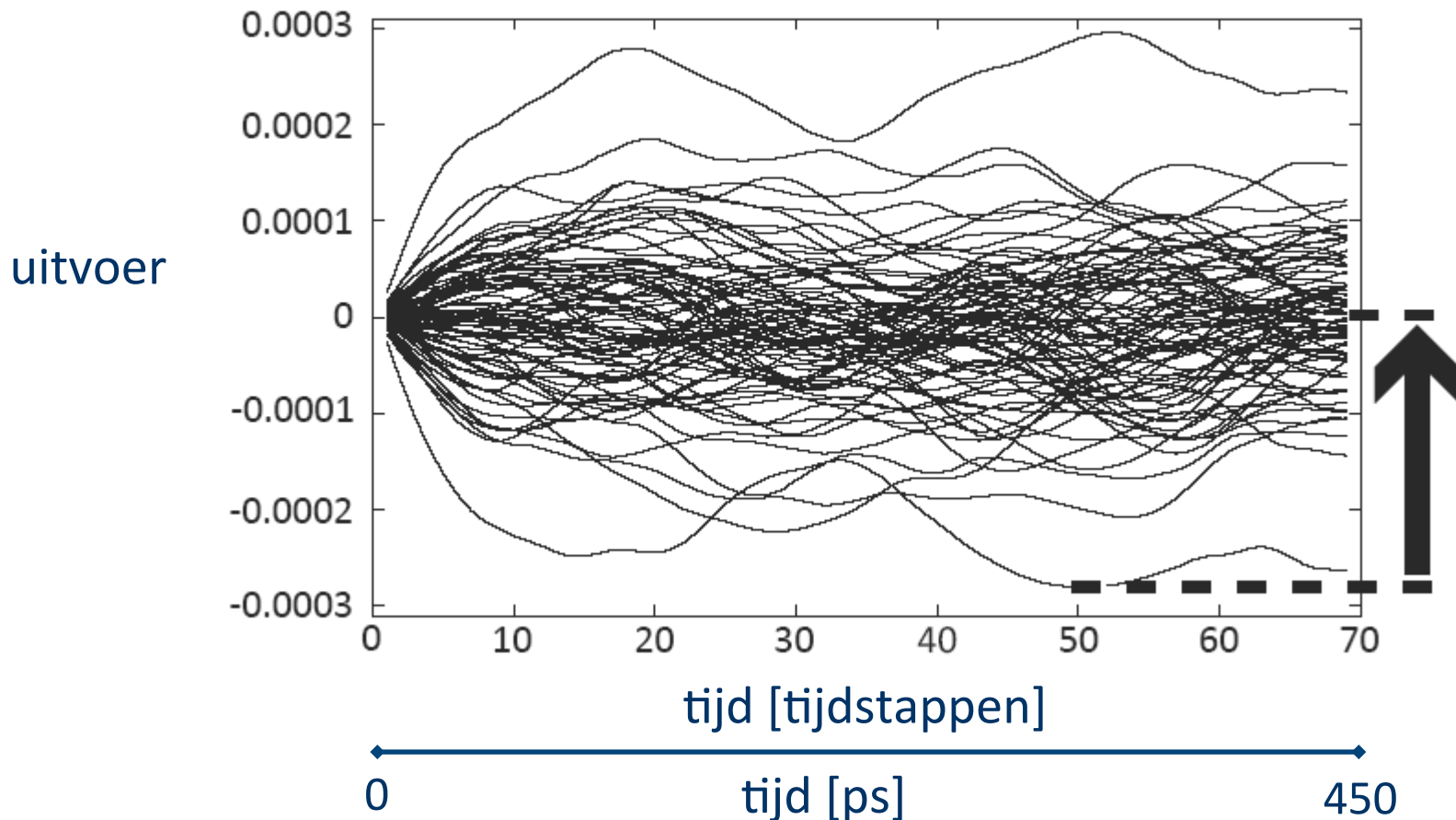

We sturen die gemixte inputs naar alle knopen

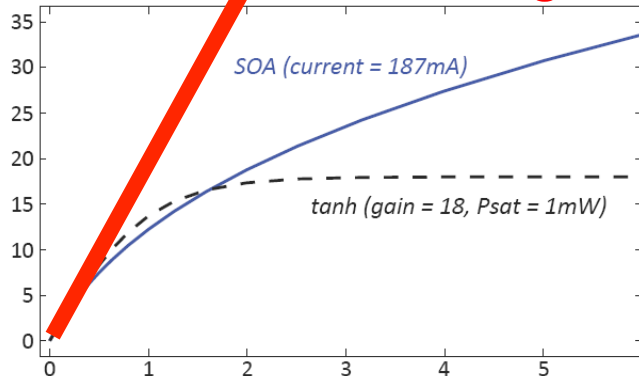

De invoer voor elke knoop wordt dan positief gemaakt.
Tegelijk wordt het een miljard keer versneld omdat licht zo snel is (0.5s -> 0.5ns).

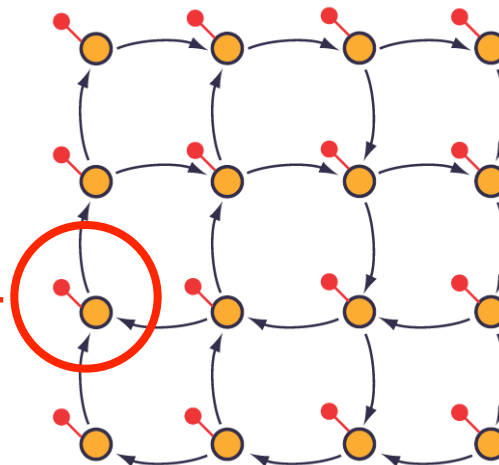
We gebruiken een 9 bij 9 swirl netwerk en een maat voor de stabiliteit is gegeven door de spectrale radius

maximale versterking

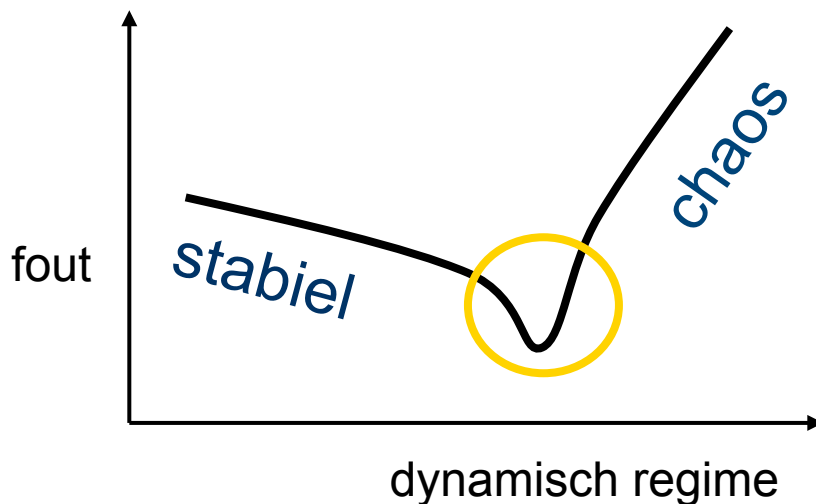
$$SR = \max(| eig(C) |)$$

connectiematrix

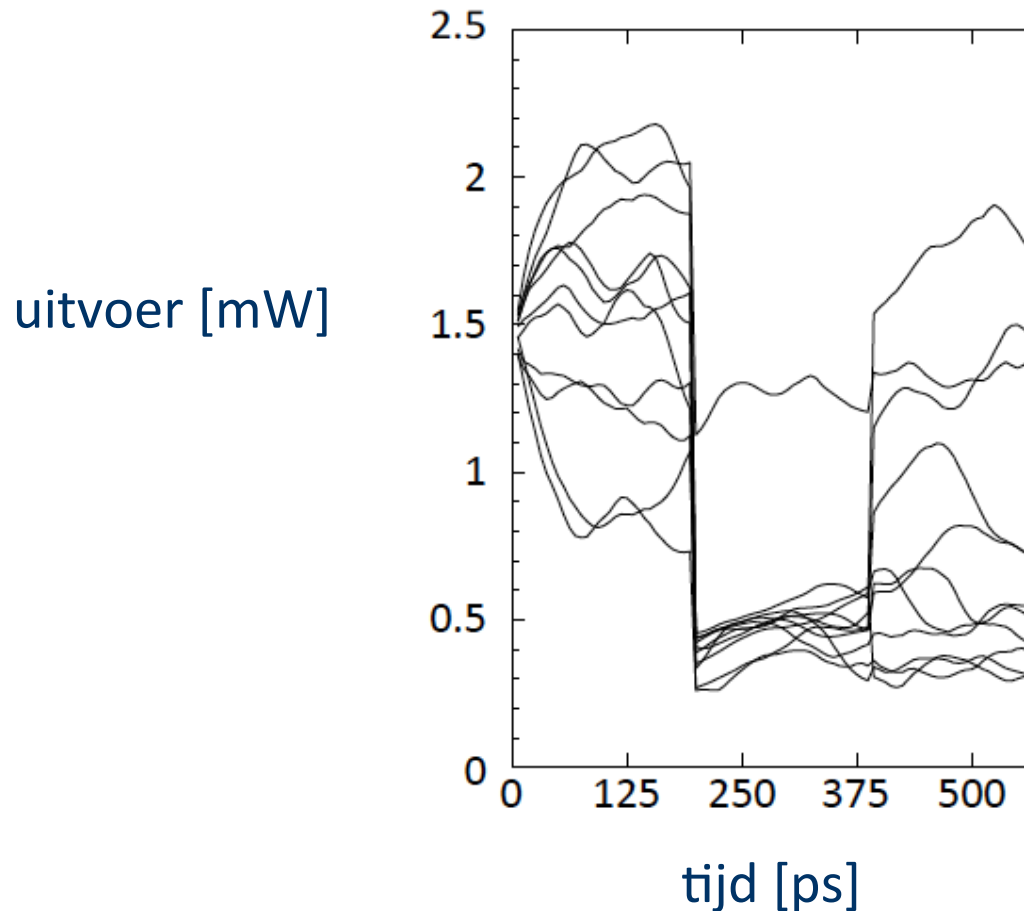

Als de spectrale radius groter is dan 1, is het netwerk onstabiel,
is het kleiner dan is het stabiel

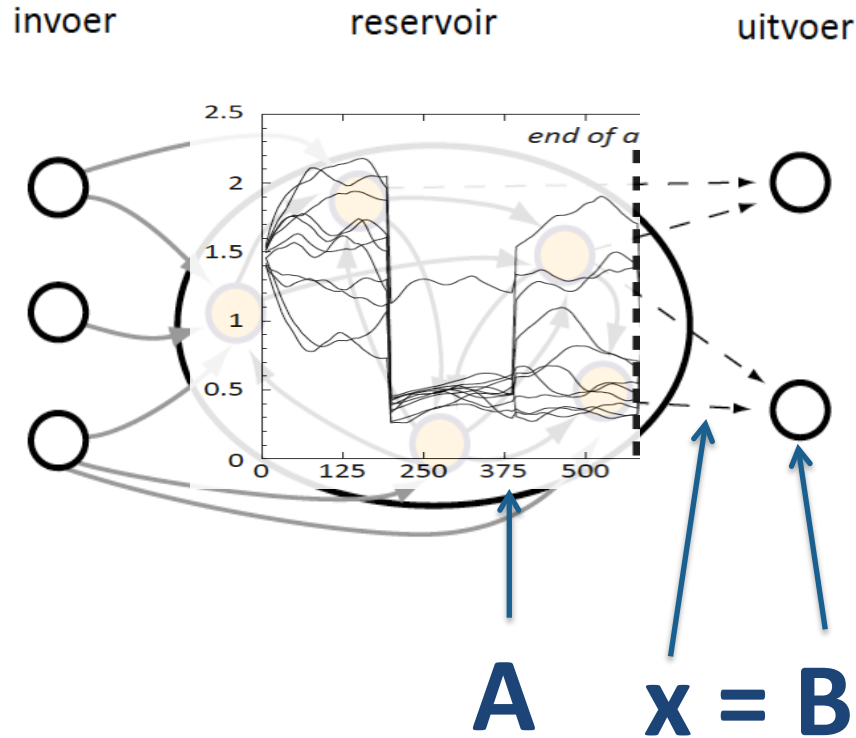
$$SR^{\# \text{tijd stappen}} = \underbrace{SR * SR * SR \dots * SR}_{\# \text{ tijd stappen}}$$

Via een zelfgeschreven programma kan het gedrag van een netwerk van optische versterkers bestudeerd worden

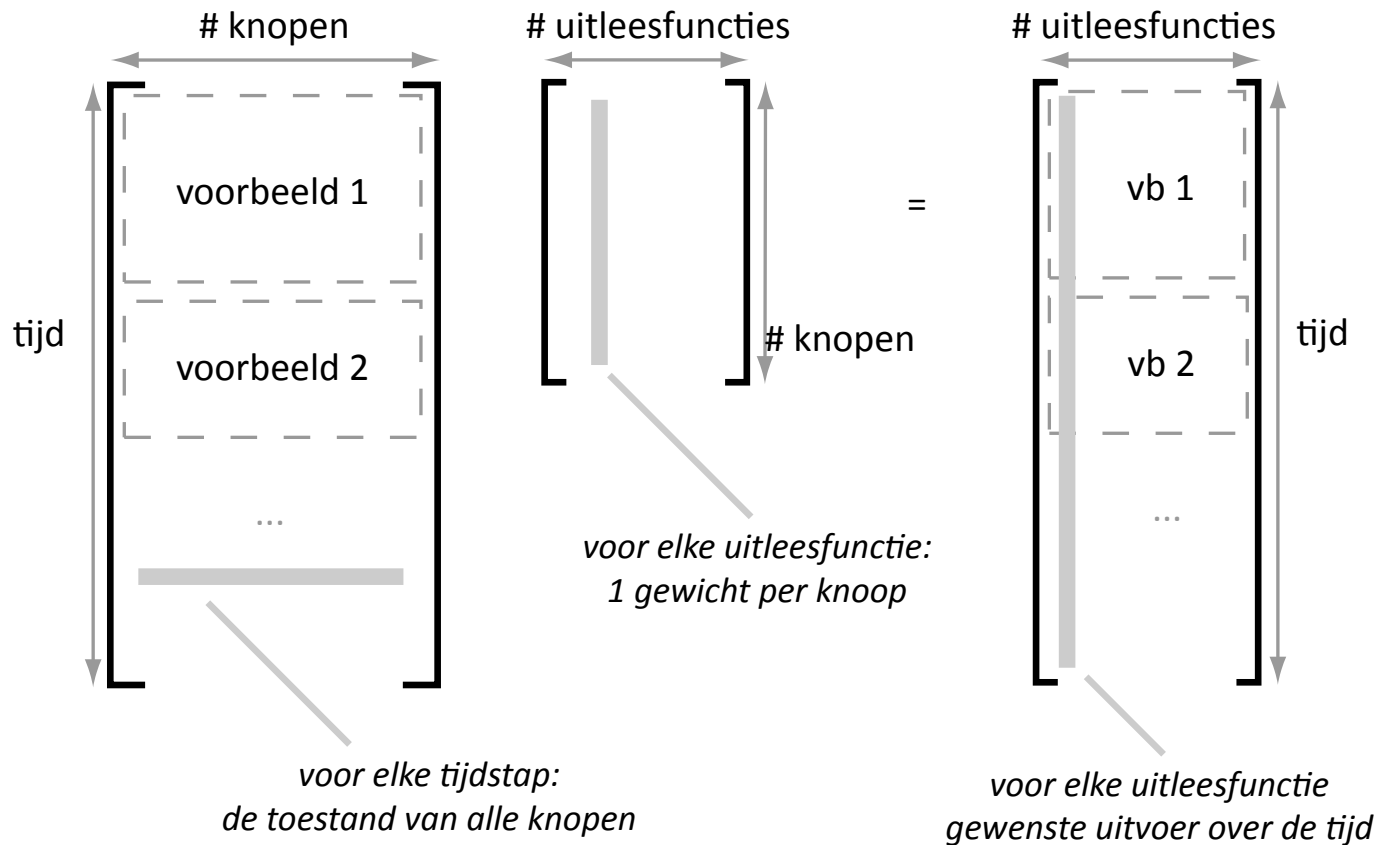

Bij het trainen moeten de gewichten gezocht worden zodat de gewenste uitvoer zo dicht mogelijk benaderd wordt

training

A **X** = **B**
reservoir toestanden *gewichten* *gewenste uitvoer*

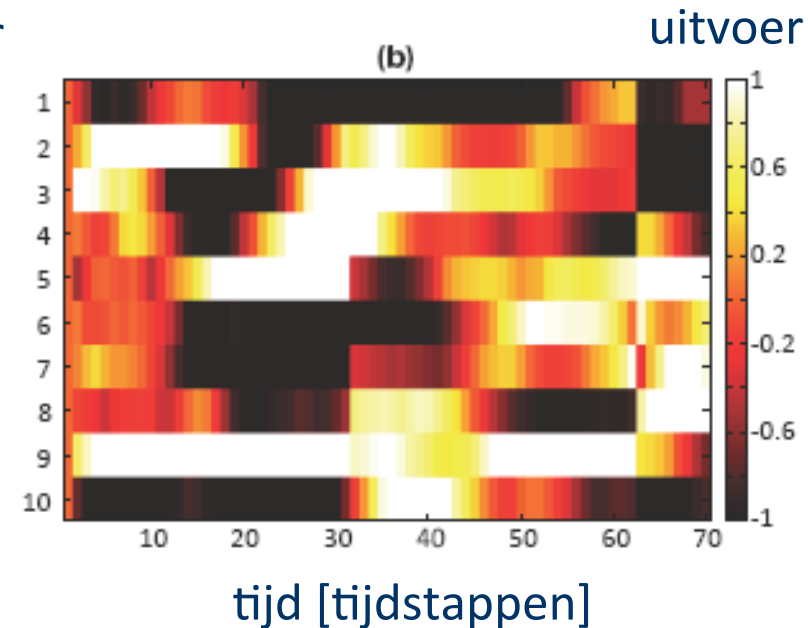
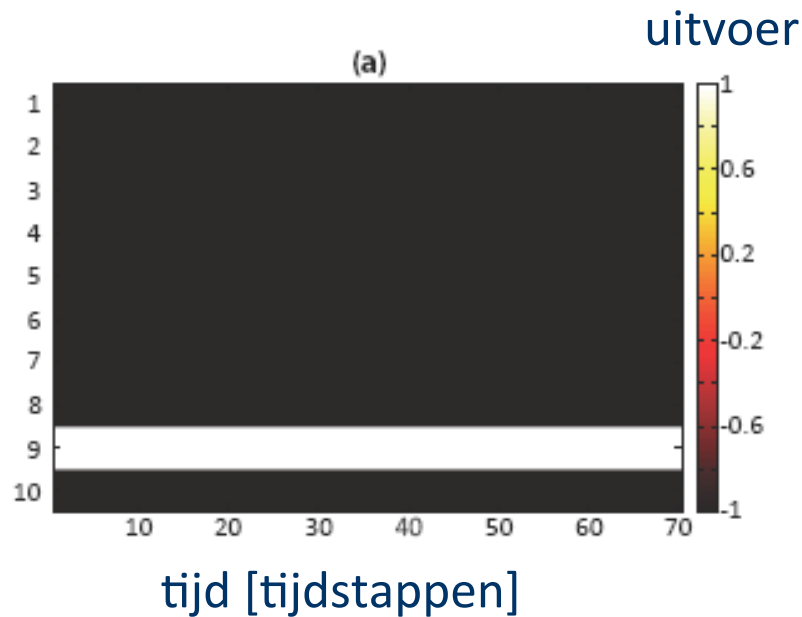

Een concreet voorbeeld waarbij links de gewenste uitvoer is voor het cijfer 9 en rechts de uitvoer na training

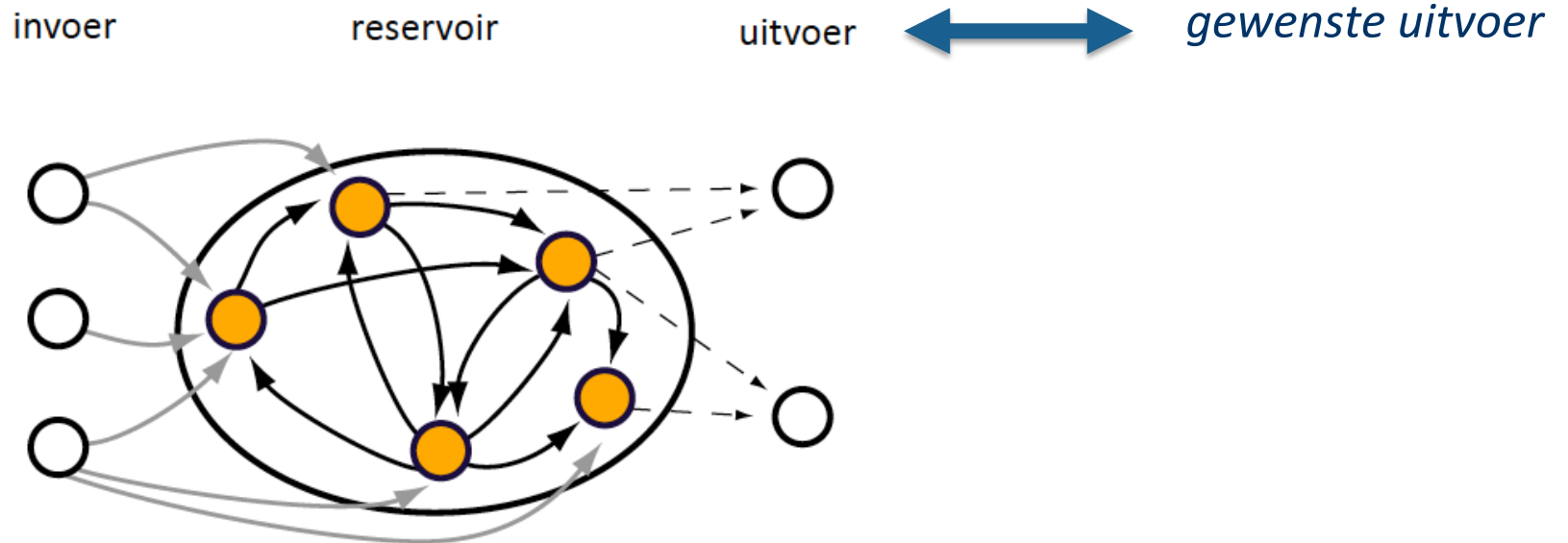
gewenste uitvoer

eigenlijke uitvoer

uitleesfunctie
[#]

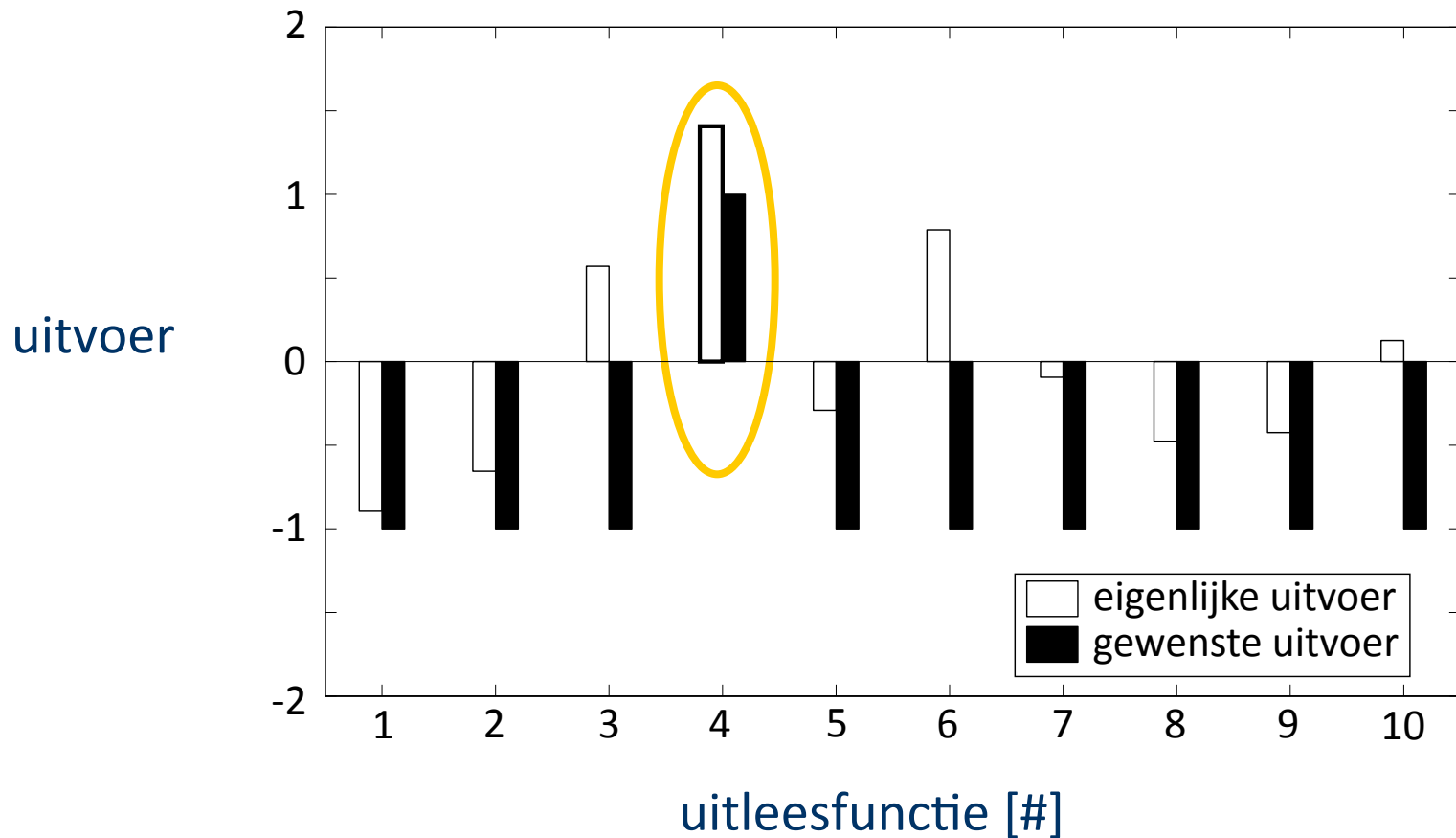

testen

Tijdens het testen 'wint' de uitleesfunctie met de grootste respons over de tijd heen (winner-take-all).

De prestatie van het systeem wordt gemeten aan de hand van het aantal fout geïnterpreteerde uitspraken (WER)

het aantal fout voorspelde cijfers

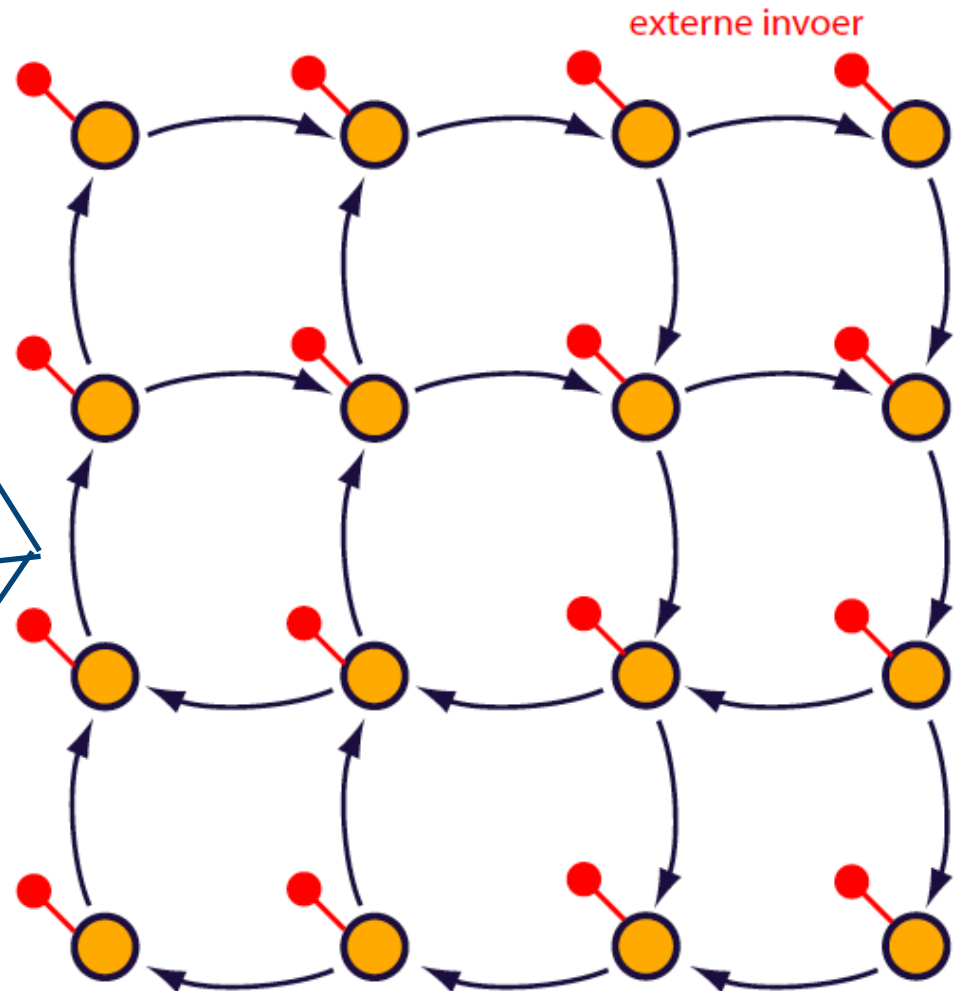
totaal aantal uitgesproken cijfers

Bij elke simulatie worden er twee verbindingsparameters
gevarieerd

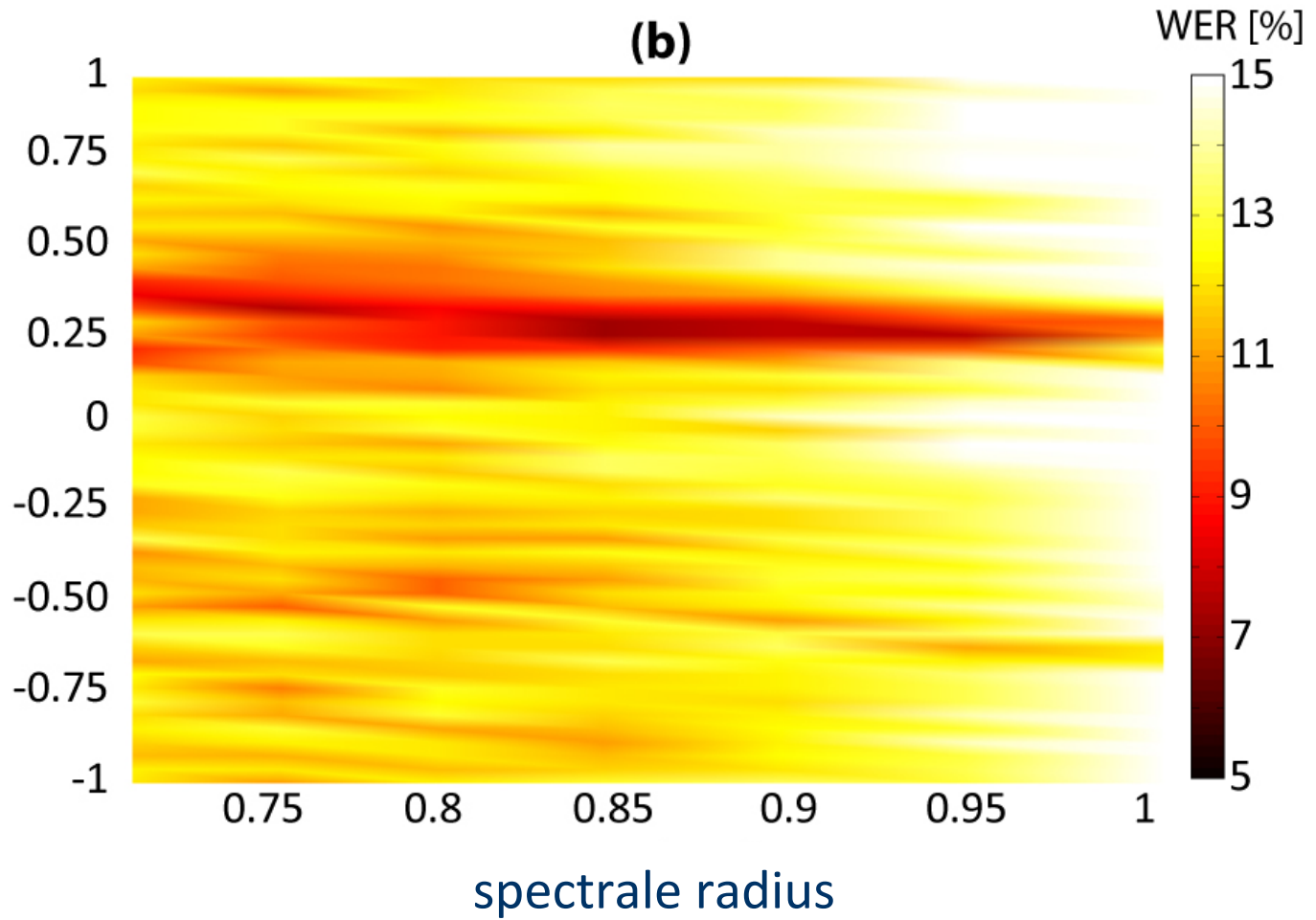
verliezen[dB]

fase
verschuiving
 $\exp(i\phi)$

tijdsvertraging
[ps]

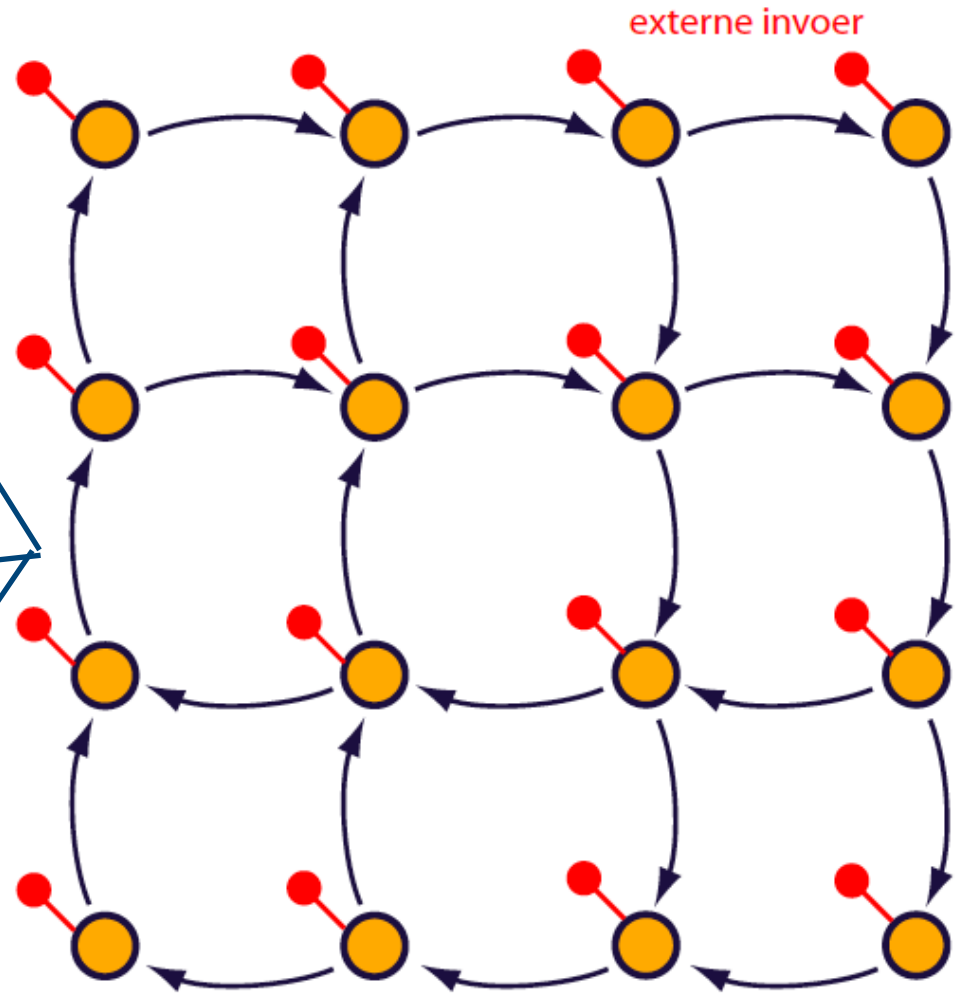
fase [π]

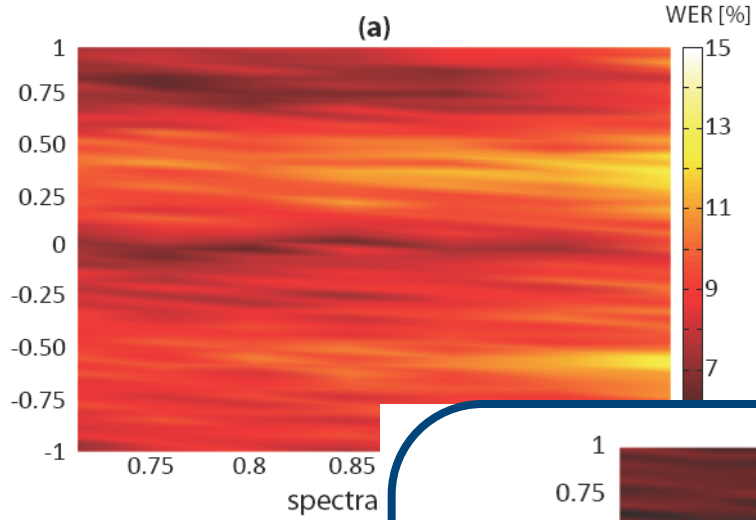
verliezen[dB]

fase
verschuiving
 $\exp(i\phi)$

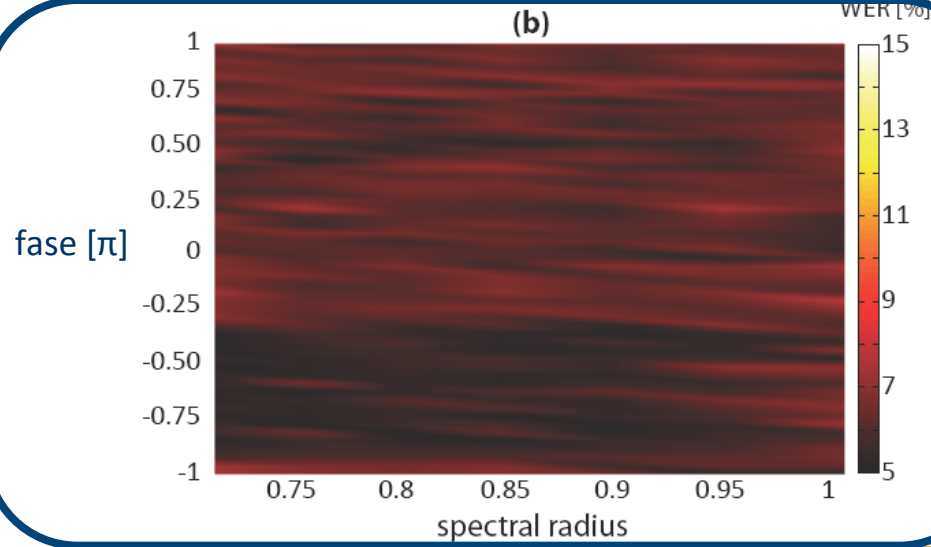
tijdsvertraging
[ps]

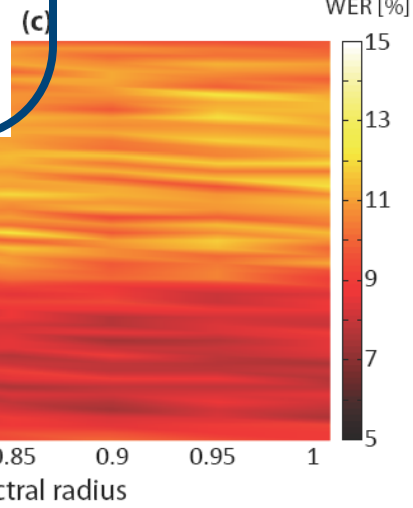
fase [π]

187.5 ps

312.5 ps

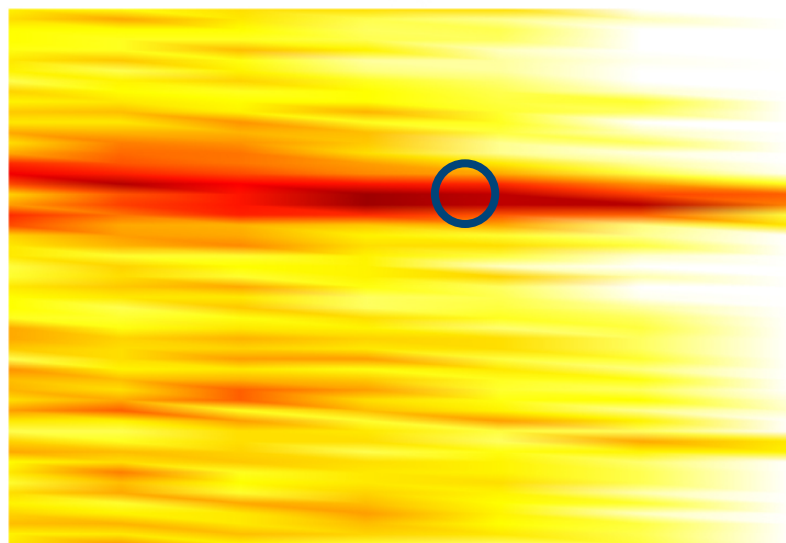
optimale vertragen

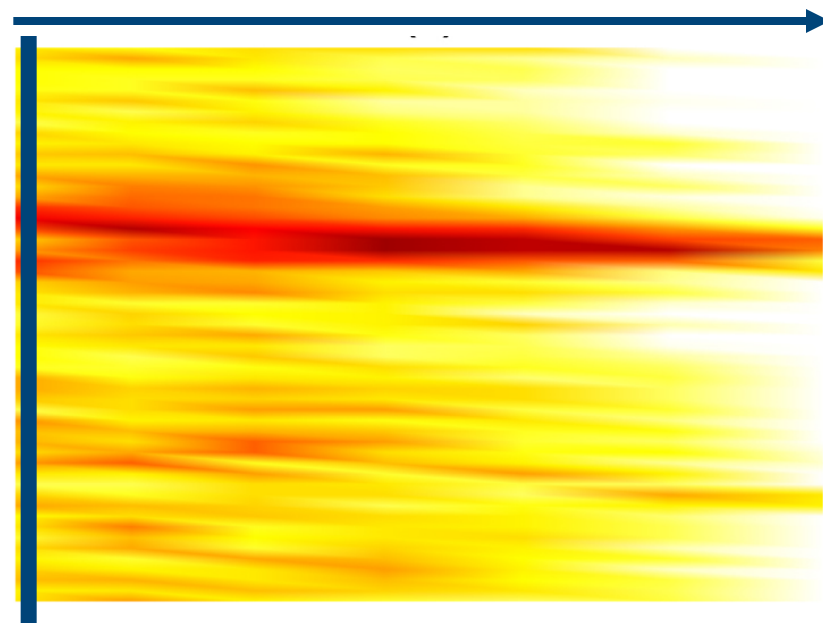
absolute minimum
(fase gecontroleerd)

Mimumum 2
(fase uitgemiddeld)

fase

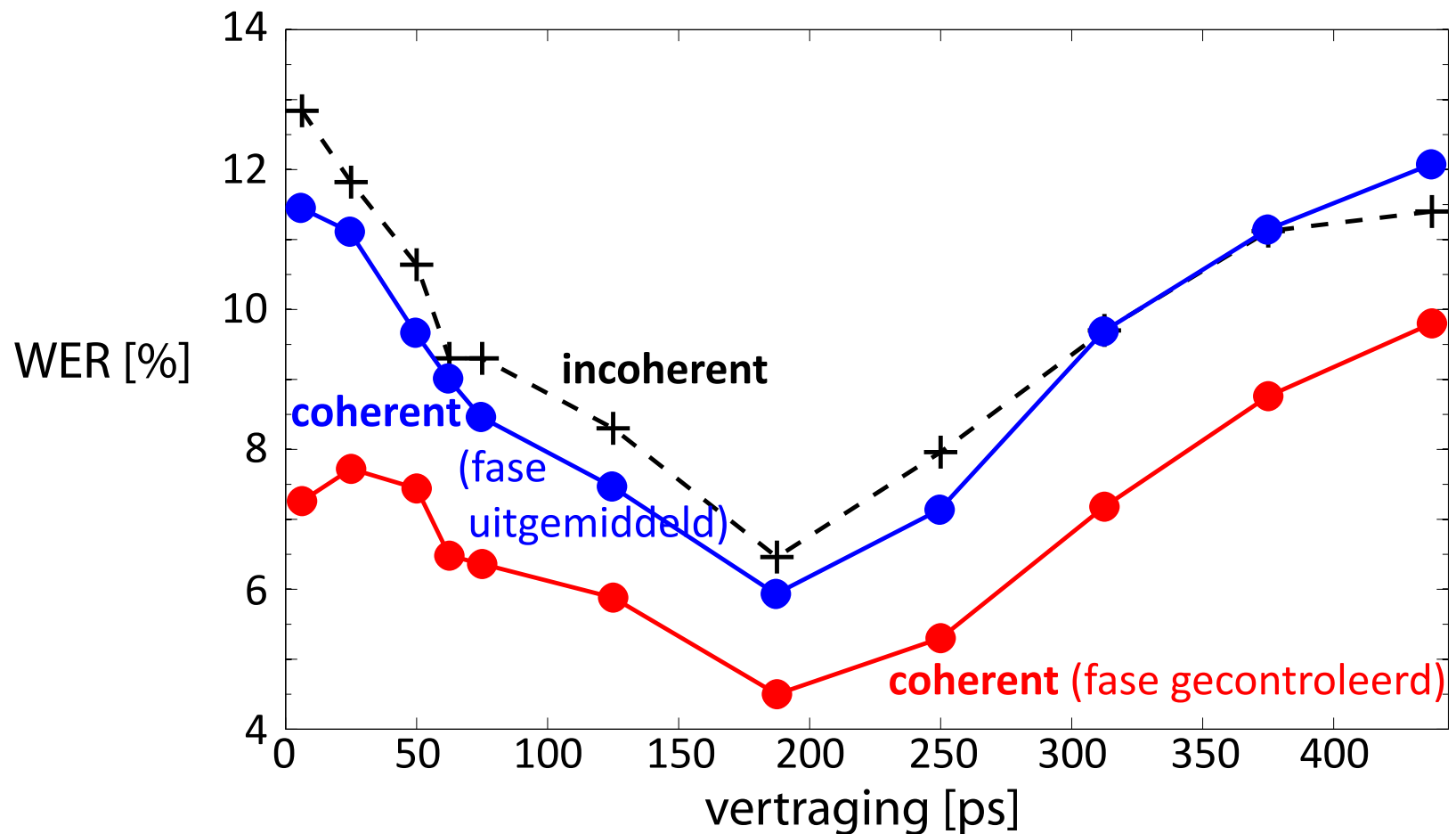

spectrale radius

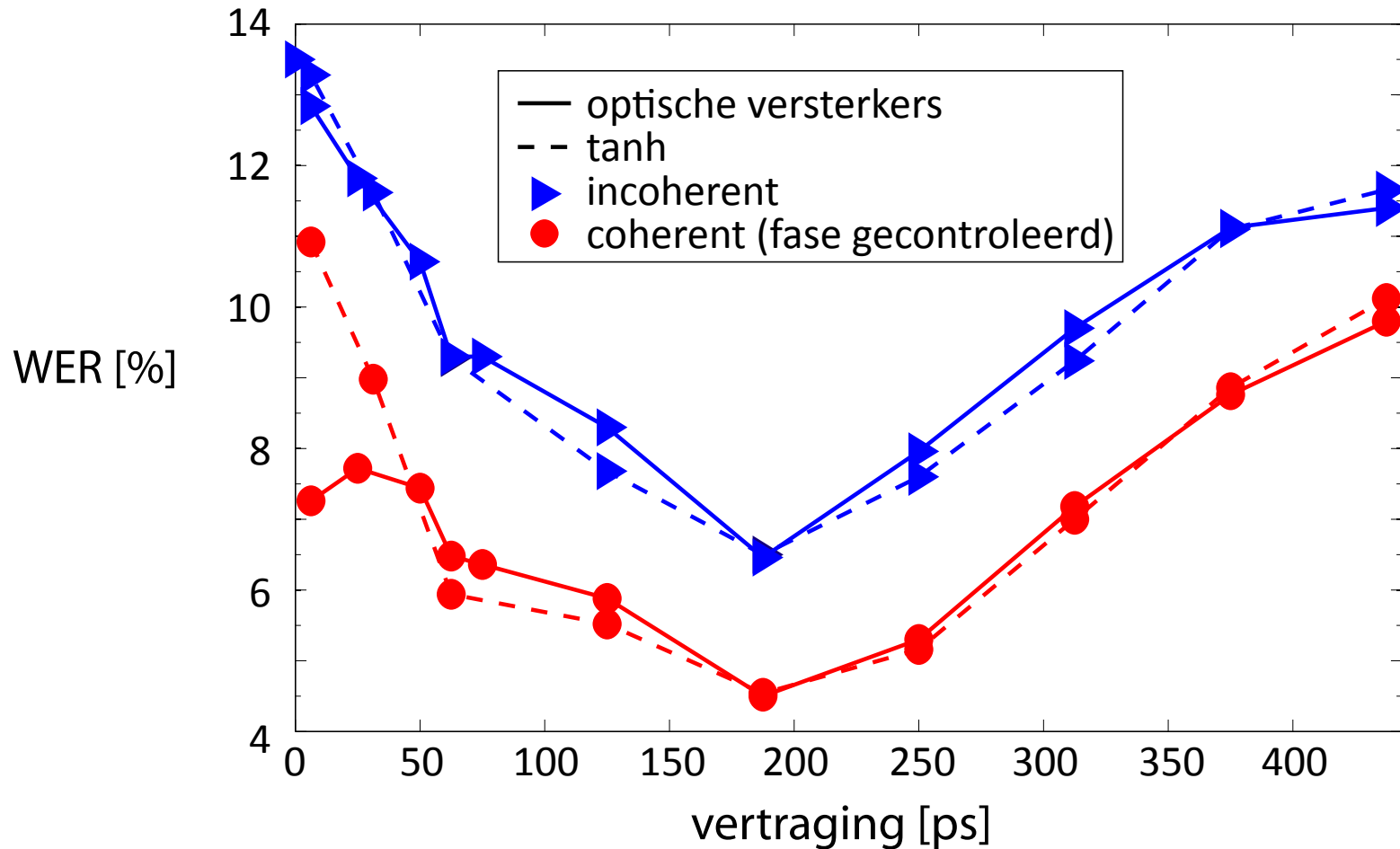
spectrale radius

Als je de fase kan controleren is het resultaat beter

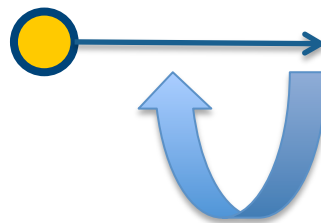

Reservoirs met tanh of met optische versterkers halen gelijkaardige prestaties

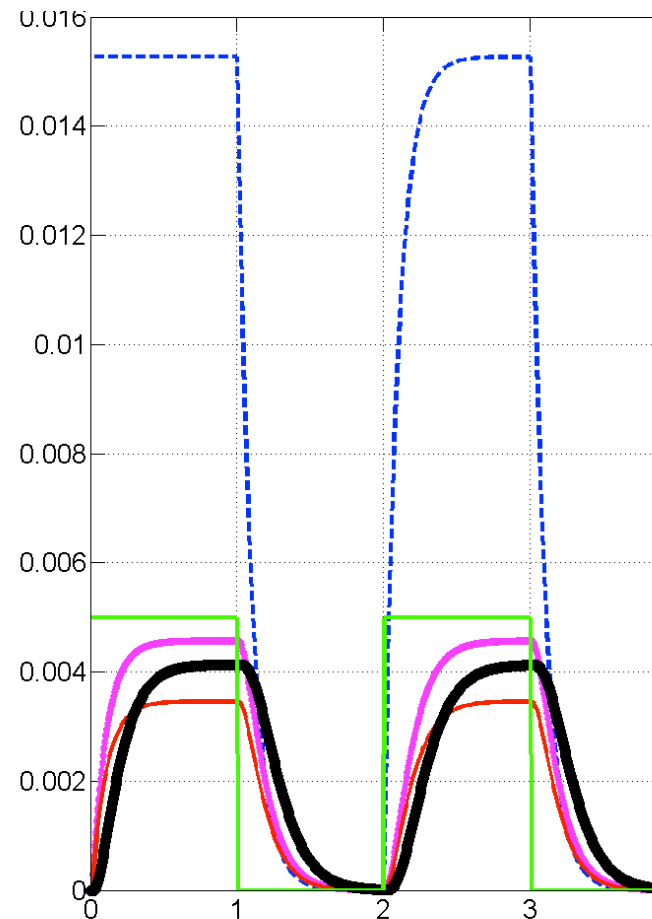
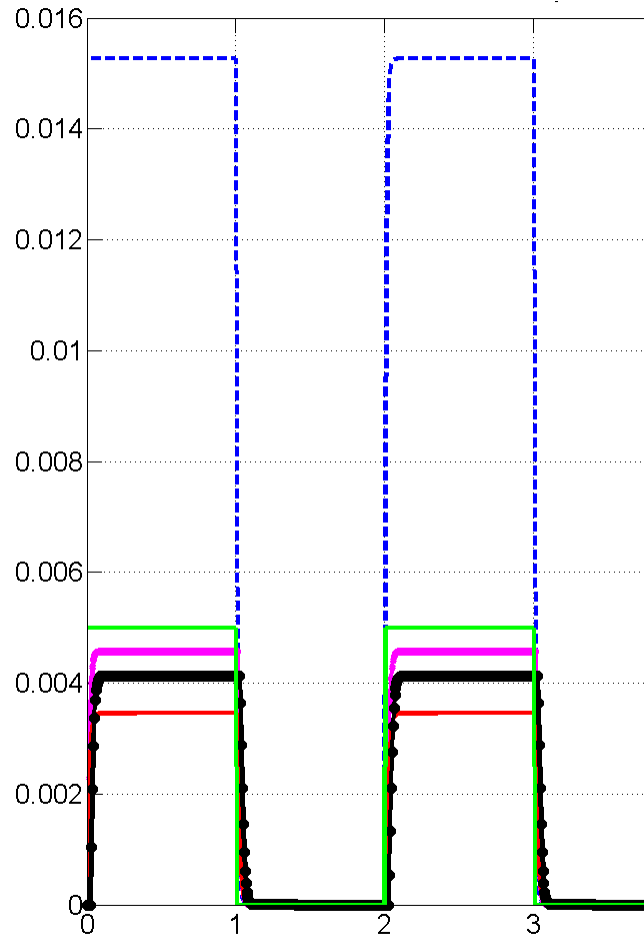

De beste klassieke tanh netwerken gebruiken een filter om de respons van de knopen de vertragen ('leak')

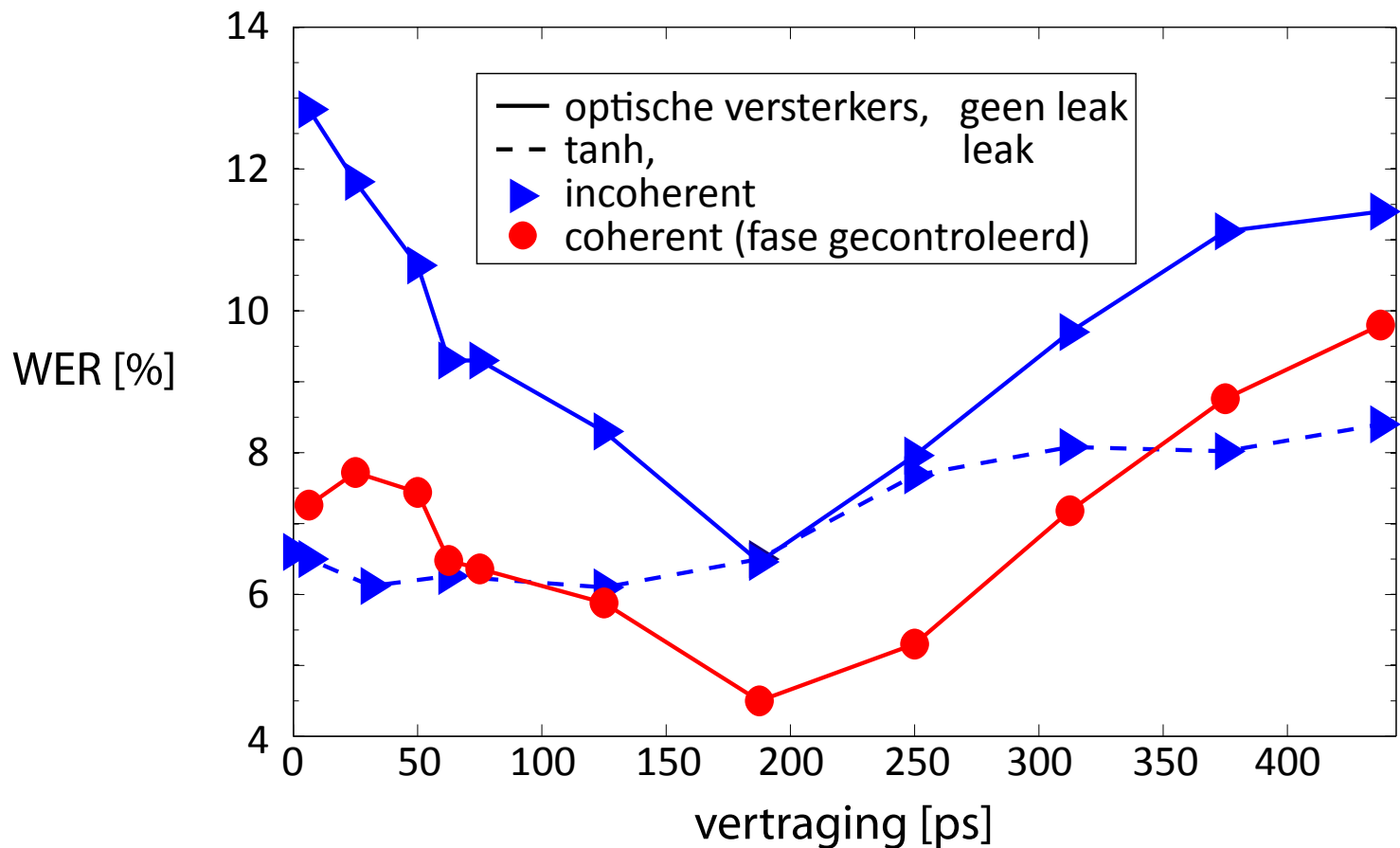

verzwakt en vertraagd

De beste klassieke tanh netwerken gebruiken een filter om de respons van de knopen de vertragen ('leak')

Coherente optische versterker netwerken doen het bij optimale fase en delay nog steeds beter dan de beste klassieke netwerken

Dit wil zeggen dat de belangrijkste verschillen tussen klassieke netwerken en optische netwerken

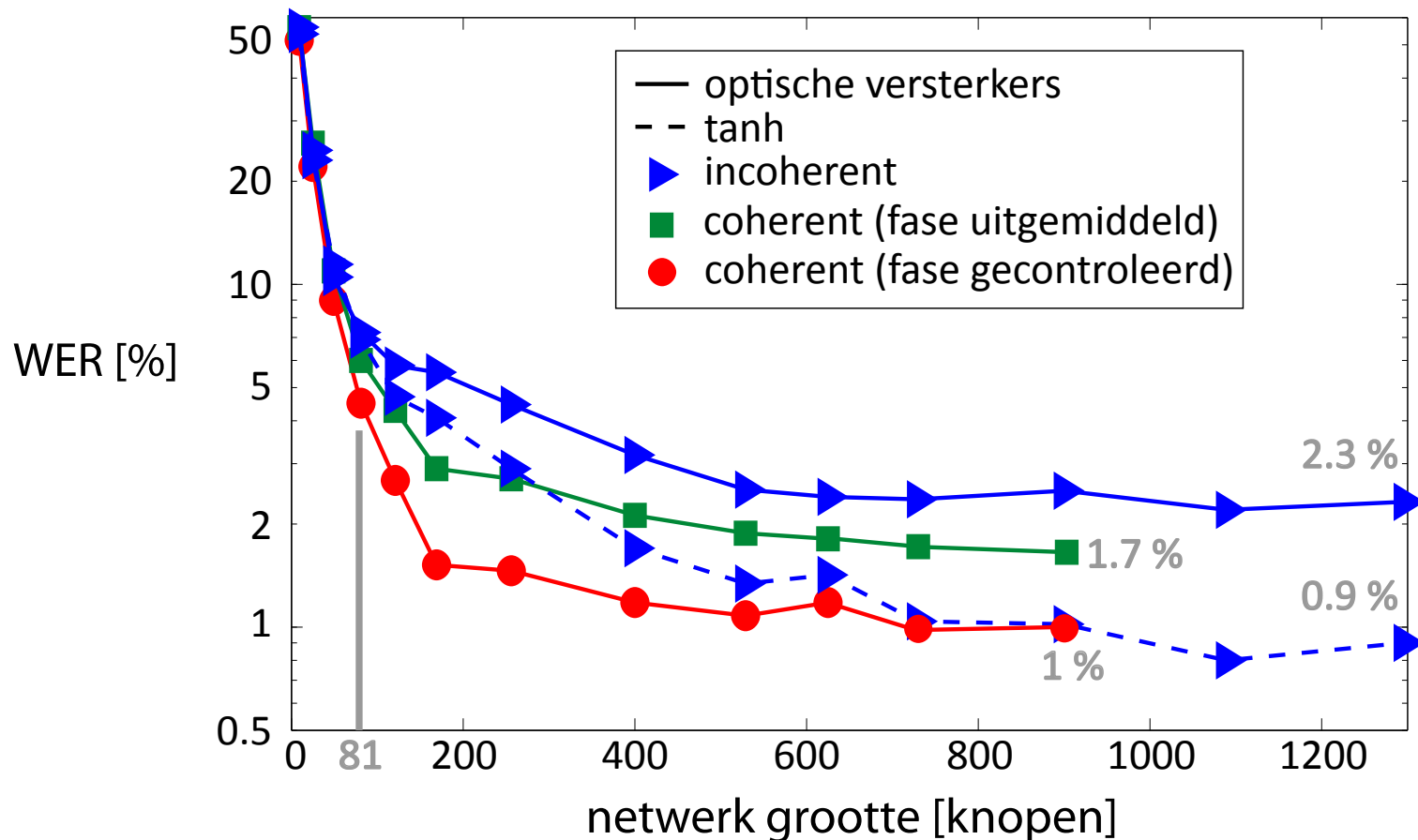
fase (coherentie)

beperktere netwerkstructuur

vertragingen

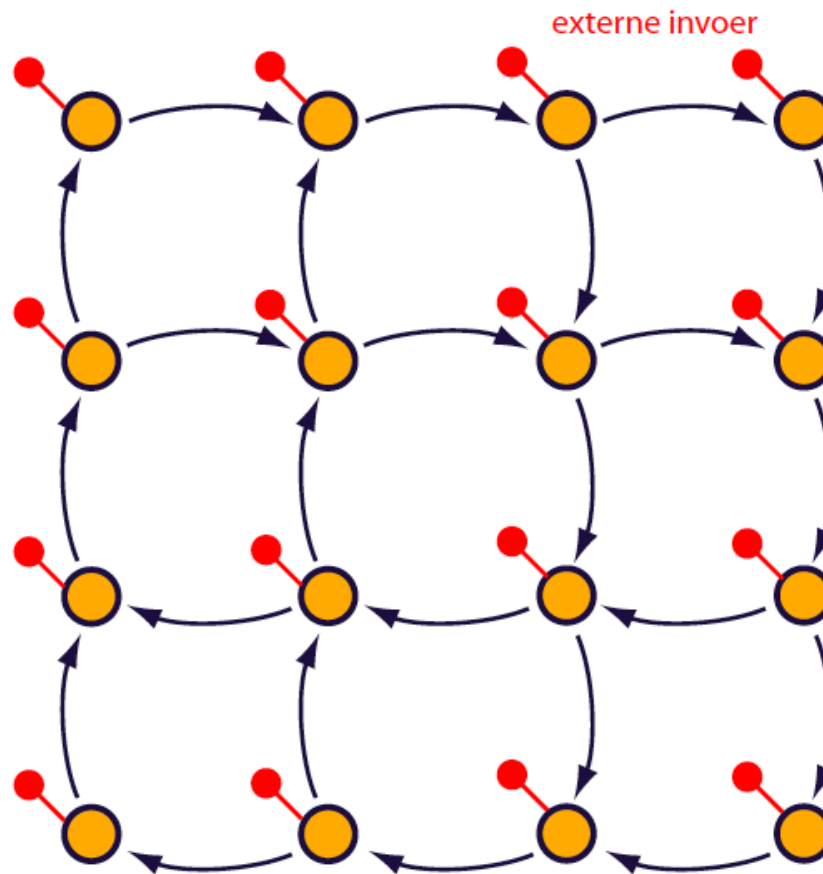
zelfs voor betere prestaties zorgen als ze goed ontworpen zijn

Grotere netwerken zorgen voor een verbetering in prestatie en vlugger als fase informatie gebruikt wordt

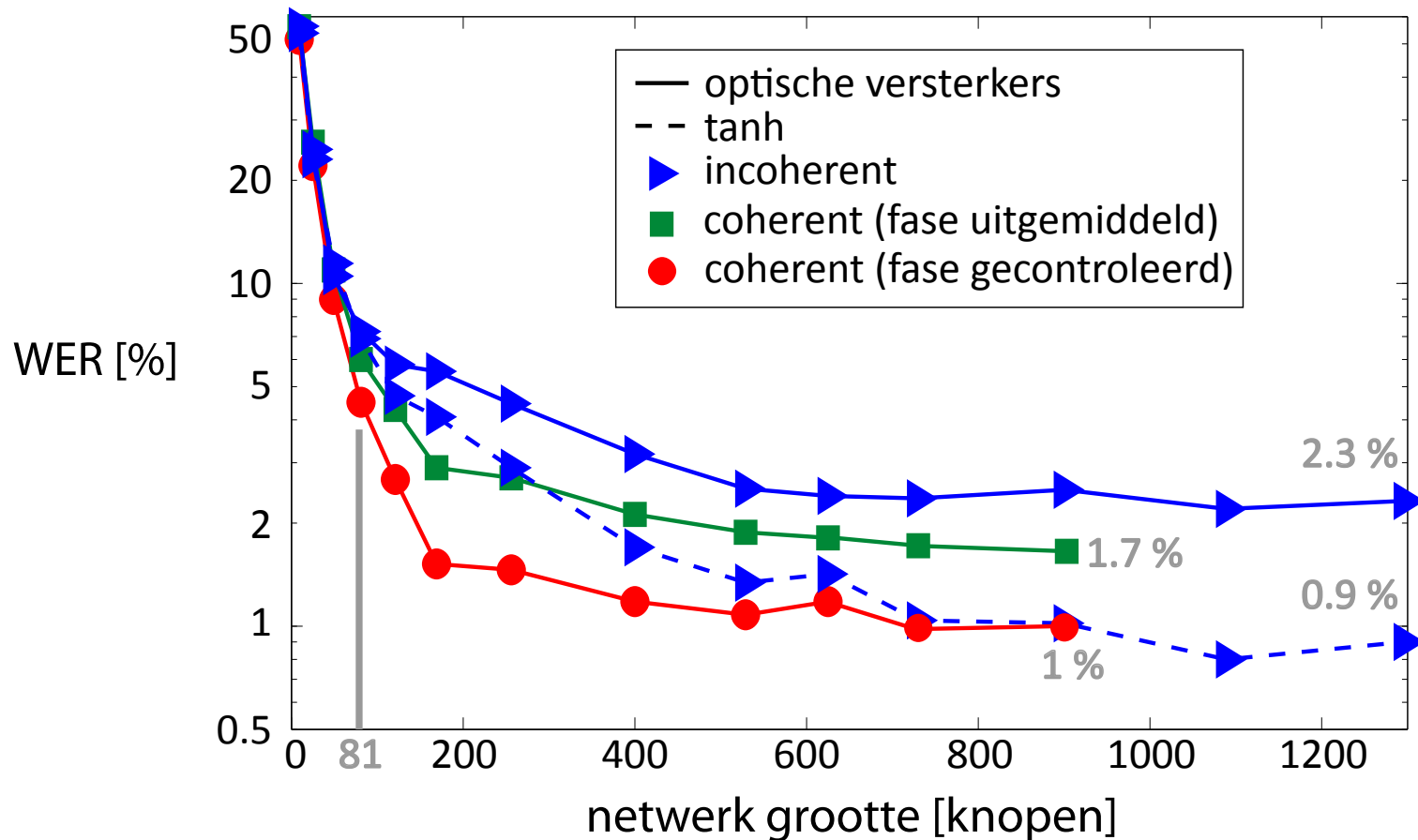
Het fotonica kookboek: deel 1

Men neme: 1. de swirl topologie

Het fotonica kookboek: deel 1

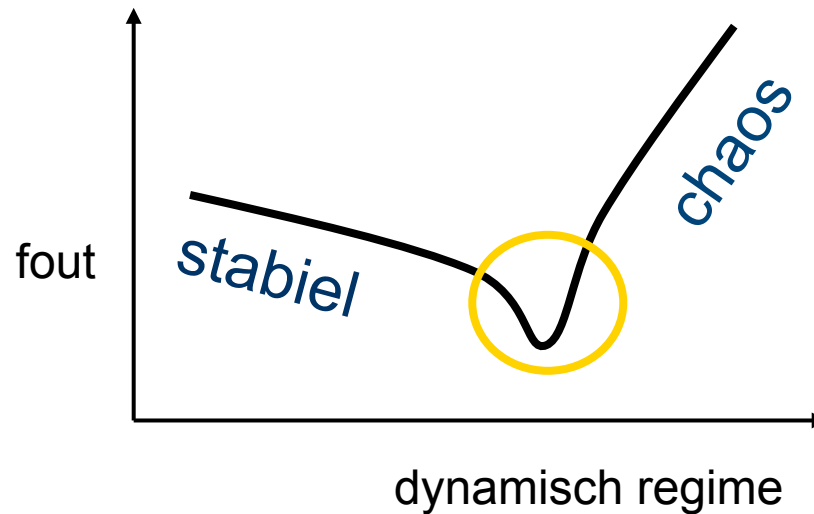
Men neme: 2. een voldoende groot netwerk

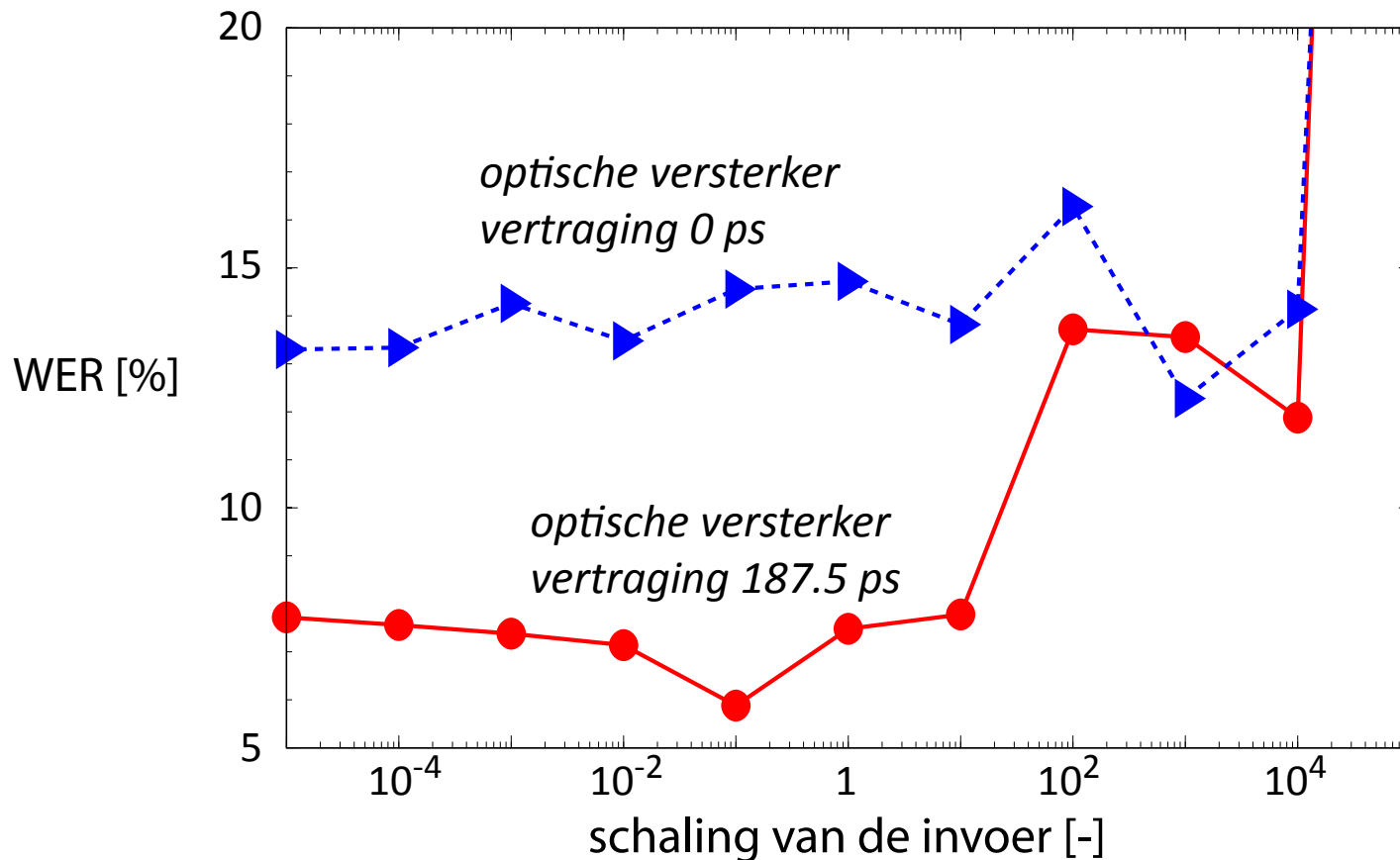
Het fotonica kookboek: deel 1

Men neme: 3. voldoende stroom in de versterkers zodat het netwerk in het goede dymasche regime zit

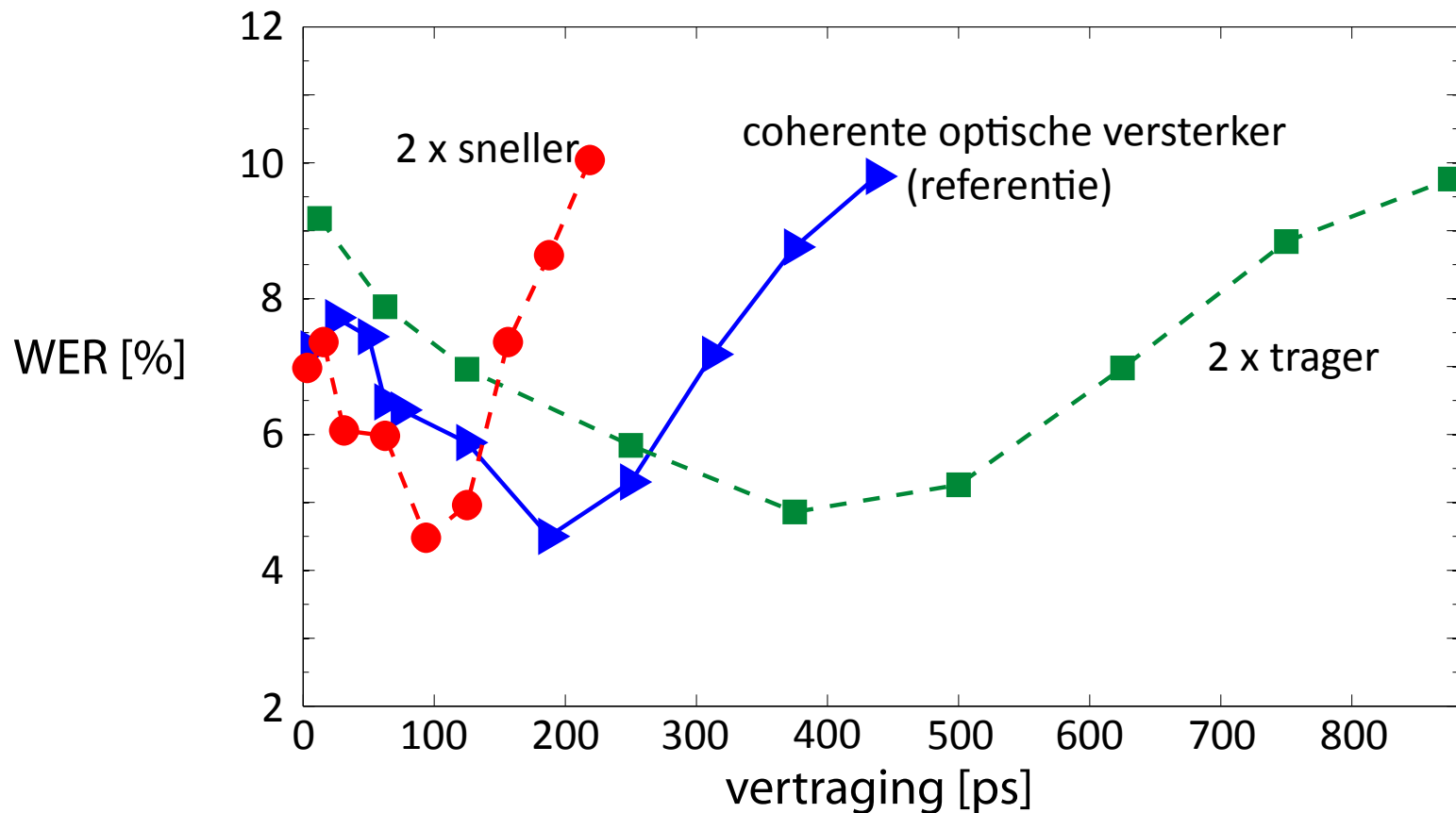
Het fotonica kookboek: deel 1

Men neme: 4. schaal de invoer zodat je in het lineair regime zit van de versterkers (kleine invoer)

Het fotonica kookboek: deel 1

Men neme: 5. pas de tijdschalen aan van de invoer naar de grootteorde van fotonica tijdschalen

Het fotonica kookboek: deel 1

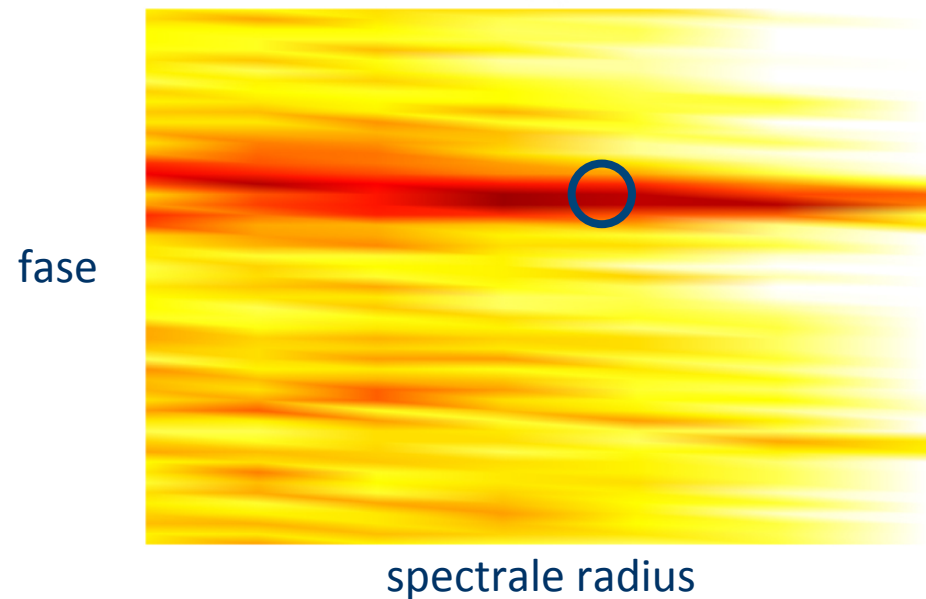
Men neme:

1. de swirl topologie
2. een voldoende groot netwerk
3. voldoende stroom in de versterkers
4. herschaal de invoer
5. versnel / vertraag de invoer

Het fotonica kookboek: deel 2

zoek de optimale parameters via parameter variaties:

1. de vertragingen
2. de invoer sterkte

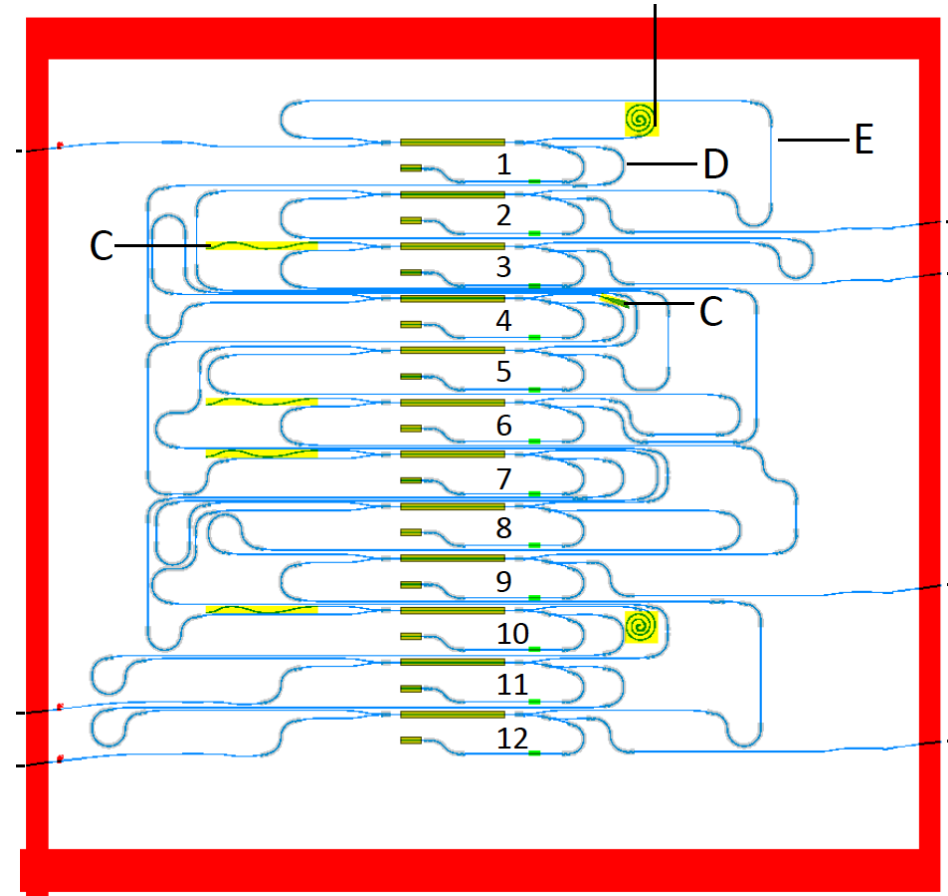

Het fotonica kookboek: deel 3

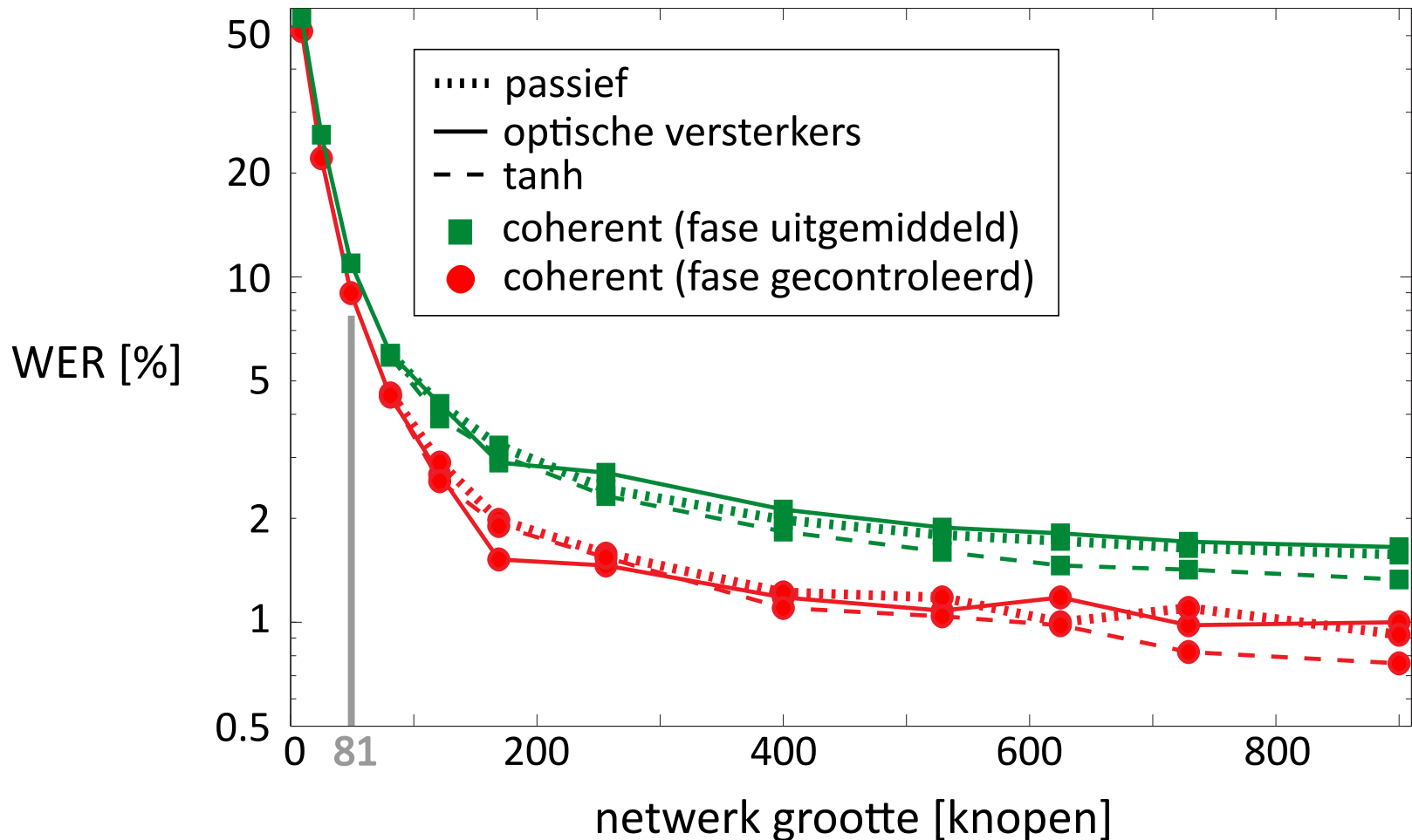
vergroot het netwerk tot de gewenste prestatie bereikt is

toekomst

Een chip uitmeten die gemaakt werd in Eindhoven met 12 optische versterkers

Passieve optische netwerken met faseinformatie blijken ook nuttig te zijn voor reservoir computing

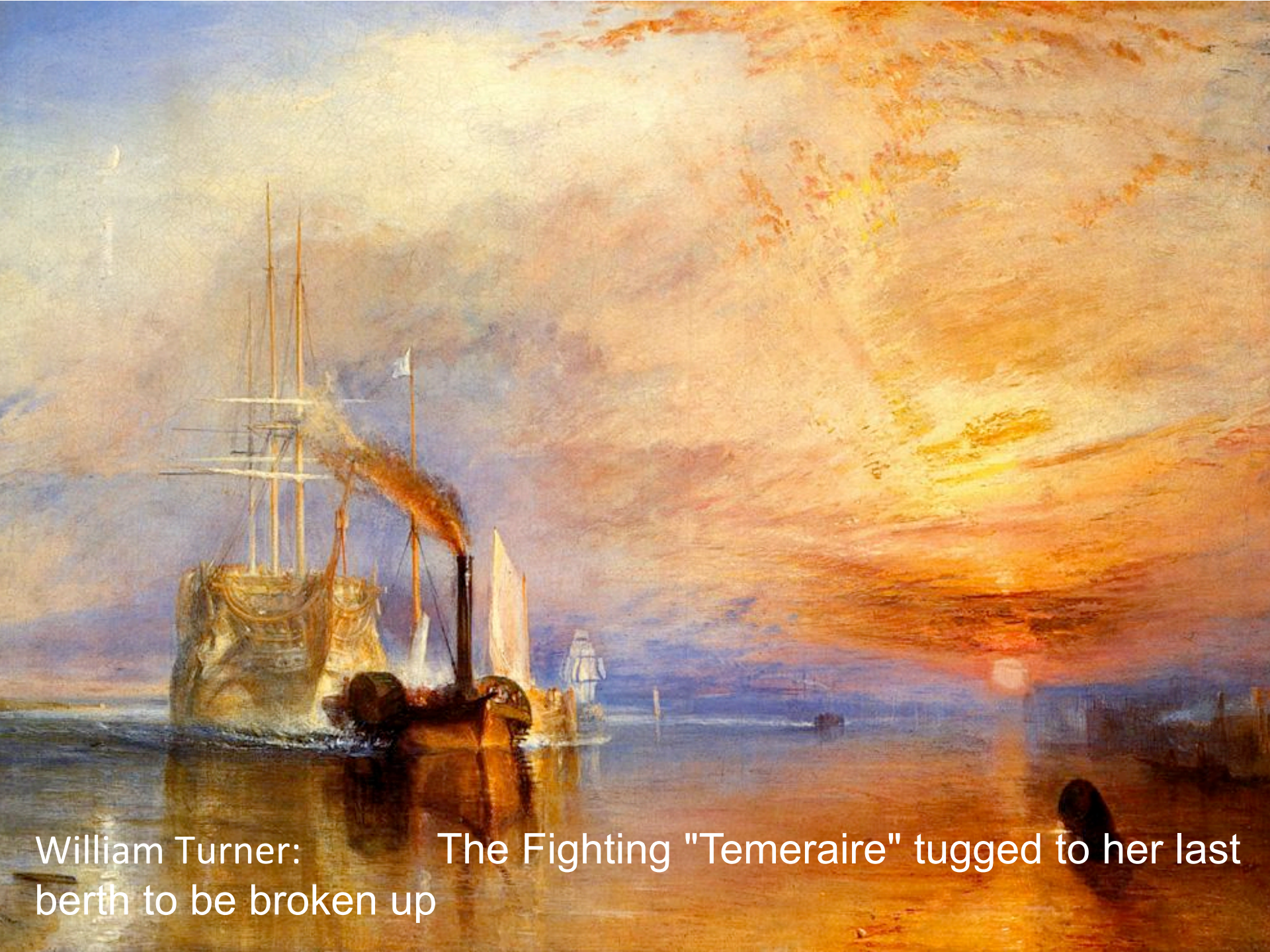
reservoir computing

Fotonica en optische halfgeleiderversterkers

spraakherkenning met licht en reservoir computing

In dit doctoraat werd aangetoond dat fotonica een interessant platform is om reservoirs mee te bouwen

En als typisch fotonische eigenschappen (fase, vertragingen) uitgebuit worden zijn prestaties mogelijk beter dan met klassieke netwerken

William Turner:
berth to be broken up

The Fighting "Temeraire" tugged to her last